10 Ultimò observandum est hoc casu non agi de conditione suspensiva sed de conditione resolutiva, quæ si aliàs sit honesta, non vitiat Matrimonium carnale, puta contraho tecum Matrimonium & si non dederis mihi decem vel si Romam iveris volo te relinquere: nam ex quo à principio Matrimonium fuit validum, non potest dissolvi ex futuro eventu, *ut in cap. cum sis de convers. conjugat.* & ideò servandum est conditione rejecta: casus est *in cap. Quicumque de condit. appos.* juxta intellectum Vincentii, cum quo transeunt ibi Joan. Andr. Butr. & Abb. omnes *num.* 2. & alex. de Nævo *num.* 1. *ad finem*: quem sequitur & communem dicit Navarr. *in Manual. c.* 22.
11 *num.* 62. *vers. Tertium.* Ergò nec vitiat professionem Regularem, per quam conjugium spirituale contrahitur: nam sicut non potest contrahi ad tempus Matrimonium carnale, *ut in d. c. final. de condit. apposit.* ita nec spirituale illi æquiparatum, *cap. inter corporalia & c. quanto de transl. Episcopi.* Status
12 enim Religiosi perpetuus est & sua ratione immobilis, ut docet S. Thomas, *in* 2. 2. *quæst.* 88. *art.* 7. *&* *quæst.* 183. *art.*
13 1. Et quemadmodum lex abhorret adoptivos filios temporales, *ut l. Si sibi*, aliàs incipit *Quæsitum ff. de adopt.* ad eumdem modum sacri Canones abhorrent filios spirituales Religionum ad tempus constitui & ad sæculum remeare, cùm professio sit votum solemne de præsenti quod diem, aut conditionem non recipit *cap. de viduis*, *cap. Hæ verò & cap. quæ Christo* 27. *quæst.* 1. *cap. insinuante. Qui Cler. vel vov.* & scripsi pleniùs *in cap. Porrectum num.* 6. *de Regular.* Præterea esto
14 conditio resolutiva tanquam destructiva Matrimonii & sic repugnans illius substantiæ vitiaret ab initio Matrimonium carnale, secundum aliam opinionem, quæ fortè est verior, *ut dixi in d. cap. fin. n.* 2. *de condit. appos.* tamen non sic vitiaret votum solemne Religionis, per quod obligatio acquiritur Deo, secundum rationem differentiæ quam inter hæc assignat & pluribus confirmat Joan. Andr. *in eodem cap. fin. numer.* 9. *vers. dic quod. in Matrimonio* & post eum Henric. Boich. *ibid. num.* 15. *vers. Hoc idem tenet.*

Et his paret validam esse professionem & pactum vel reduci ad sensum congruum vel vitiari & non vitiare professionem. Quia tamen eo pacto Superiores Regulares occasionem captare possunt fæviendi in Regulares & facile eos ejiciendi, quod multa mala parit & reprehenditur ab Uberto *dict. cap.* 99. expediret interdicere Prælatis, ne deinceps cum tali pacto aliquem reciperent ad professionem. Quòd si aliqui ejecti, qui uxores duxerint, audiri vellent, æquum esset eos audire & ita resolutum.

DE MAJORITATE ET OBEDIENTIA.

Honorius III. G. Presbitero Cardinali & Capitulo S. Laurentii in Damaso.

CAPUT XI.

HIs, quæ pro Ecclesia sancti Laurentii in Damaso ex parte una & Capellis sibi subjectis ex altera, super scrutinio aliisque articulis fuere proposita, diligenter auditis, sententiando decrevimus, ut earumdem Capellarum Presbiteri & Clerici, Cardinali qui nunc est in ipsa Ecclesia, & qui fuerint per tempora, manualem obedientiam & reverentiam & honorificentiam omnem exhibeant; & ad Ecclesiam ipsam pro scrutinio, baptismo & capitulo celebrandis, conveniant temporibus consuetis: correctionem ipsius Cardinalis recipientes humiliter: & excommunicationis, interdicti vel suspensionis sententias, quas tulerit in eos & Ecclesias eorumdem, inviolabiliter observantes. Quando autem Ecclesia ipsa Cardinali vacabit, Capellani & Clerici memorati, eidem Ecclesiæ reverenter exhibeant omnia supradicta, excepto quod de correctione, excommunicatione & suspensione ipsorum pro bono pacis, nostræ providentiæ reservamus.

SUMMARIUM.

1 *CArdinali Titulari Presbiteri & Clerici Capellarum Titulo subjectarum, debent obedientiam & alia: de quibus hic.*
2 *Capitulum, vacante titulo Cardinalatûs succedit in jurisdictione: nisi pro bono pacis aliquid sit exceptum.*
3 *Obedientiam manualem Presbiteri & simplices Clerici tenentur Prælato suo & successoribus exhibere.*
Declaratur num. 7.
4 *Et quæ dicatur obedientia manualis.*
5 *Feudatarius satis est, ut juret fidelitatem Ecclesiæ, ibidem num.* 5.
6 *Curati tenentur præstare Prælato obedientiam per juramentum; nec sufficit manualis.*
8 *Obedientia, reverentia & honorificentia: an & in quo differant.*
9 *Salutandi modi complures referuntur, secundum diversas nationes.*
10 *Prælatos hodiè & maximè Papam adoramus & genuflectimus.*
11 *Matricem Ecclesiam tenentur adire Presbiteri & Clerici Capellarum pro scrutinio, Baptismo & Capitulo.*
12 *In his tamen prævalere debet consuetudo.*
13 *Scrutinium quot modis accipiatur.*
14 *Ad Capitulum vel Congregationem subditi convenire debent non ad voluntatem Superioris, sed temporibus consuetis.*
15 *Cardinales habent in suo titulo & in Ecclesiis titulo subjectis Episcopalem jurisdictionem & numero sequenti usque ad num.* 27.
16 *Non tamen quoad ea quæ à Concilio Tridentino Episcopis sunt concessa.*
Quod intellige, ut num. 52.
17 *Vicarius Urbis non cognoscit de causis sub titulis Cardinalium.*
18 *Cardinales Presbiteri in suis titulis; & Diaconi in suis Diaconiis & in Capellis subjectis habent jus Episcopale.*
19 *Id est corrigendi & censuras fulminandi.*
20 *Item jus visitandi in suis titulis sicut Episcopi in suis Episcopatibus.*
21 *Item instituendi & destituendi.*
22 *Undè possunt conferre Beneficia suarum Ecclesiarum Titularium.*
Dummodò sint præsentes in Curia: alioquin solus Papa confert.
Item jus habent resignationes admittendi, ibidem & n. 37.
24 *Item, utendi insigniis Pontificalibus & solemniter benedicendi more Episcoporum: licèt Episcopi non sint.*
25 *Item suis subditis & Familiaribus in suis titulis, primam tonsuram & minores Ordines conferendi.*
26 *Cardinales in suis titulis habentur loco Episcoporum. quoad jurisdictionalia tantùm; non autem quoad Episcopalia, nisi sint Episcopi.*
27 *Cardinalis in sua Ecclesia habet titulum; ac per ejus obitum Eccle a dicitur vacare.*
28 *Cardinales Presbiteri tantùm habent titulum & cum titulo inscribuntur præter unum.*

29 *Cardinalibus Presbiteris quinquaginta tituli & quatuordecim Diaconiis, totidem Diaconiæ assignantur à Sixto V.*
30 *Ecclesia Sancti Laurentii in Damaso est titulus Cardinalis & perpetuò assignata Vicecancellario pro tempore existenti*
31 *Capitulum an succedat in jurisdictione Prælati, vacante Ecclesiâ & num. sequentibus usque in finem.*
32 *Quid in Capitulo Ecclesiæ Collegiatæ quæ est titulus Cardinalis & num.* 42.
Et quid in Capitulo alterius Collegiatæ, num. 36. *&* 39.
Et quid in Capitulo Ecclesiæ Cathedralis, num. 49.
Et quid post Concilium Tridentinum, num. 67.
33 *Capitulum Ecclesiæ in quo est titulus Cardinalis, mortuo Titulari non succedit in jurisdictione quoad jus puniendi crimina & fulminandi censuras; & num.* 42.
34 *Et an hoc procedat de jure communi, an verò propter reservationem: de qua hic.*
35 *Privilegium in corpore juris clausum facit jus commune inter nominatos.*
36 *Prælati inferiores, exceptis Cardinalibus in suis titulis, non habent jurisdictionem ordinariam de jure communi & num. seqq.*
37 *Cardinales in suis titulis habent jus pinguius, quàm plebani.*
38 *Plebs non fundat intentionem in Capellis de jure communi, nisi Ecclesia matrix sit titulus Cardinalis.*
39 *In Capitulum Sede vacante an transeat jurisdictio competens inferiori Prælato de jure speciali & num. seqq. usque ad num.* 49.
40 *Devolutio jurisdictionis non inducitur nisi in casibus jure expressis.*
41 *Abbatiali sede vacante Episcopus de jure succedit in facultate dandi licentiam Monacho acceptandi executionem testamenti.*
43 *In Capitulum, Sede vacante, non transeunt quæ competunt Prælato de jure speciali, & num.* 46
44 *Capitulum Paduanum, Sede vacante, non succedit in facultate conferendi gradum Doctoratûs & Magisterii.*
45 *Monasterio vacante an Conventus possit Monachos recipere.*
47 *Prælatus & Capitulum faciunt unum corpus & potestas est in Ecclesia & dignitate.*
48 *Jurisdictio simultanea inter Prælatum Ecclesiæ inferioris & Capitulum, item administratio bonorum absque dubio transit in Capitulum, Sede vacante.*
49 *Capitulum, Sede Episcopali vacante, potest judicare, absolvere & excommunicare, sed non anathematizare.*
50 *Item potest visitare & procurationes recipere, & n.* 75.
51 *Item potest de delictis etiam extra visitationem contra certas personas inquirere.*
52 *Item potest sindicare Fiscalem Episcopi prædefuncti.*
53 *Item potest statuta condere, non tamen duratura in tempus successoris.*
54 *Capitulum, Sede Episcopali vacante, non succedit in jurisdictione Episcopo delegata, etiam ex generali delegatione Sedis Apostolicæ.*
55 *In Capitulum Sede vacante non transeunt ea, quæ ex concilio Tridentino competunt Episcopo tanquam Sedis Apostolicæ delegato.*
56 *Nisi detur Episcopo facultas procedendi etiam autoritate Apostolica.*
Vicarius Capituli, Sede vacante, potest transferre beneficia simplicia ab Ecclesiis collapsis, ibid.
57 *Capitulum, Sede Episcopali vacante, non potest beneficia conferre, licèt possit præsentationes admittere & instituere.*
58 *Item non potest bona Ecclesiæ alienare & num. seqq.*
59 *Item non potest dare licentiam Clerico transeundi ad aliam Ecclesiam.*
60 *Item non potest dimissorias ad Ordines concedere infra annum à die vacationis, nisi arctatis ratione beneficii recepti, vel recipiendi.*
61 *Et quibus casibus Capitulum potest dimissorias concedere potest etiam interstitia remittere, non autem Capituli Vicarius, nisi ex mandato speciali.*
62 *Ad Capitulum, Episcopo existente hæretico, spectat facultas concedendi dimissorias.*
Dimissorias sufficit obtinere ab uno ex Canonicis si reliqui propter hæresim sint dispersi vel adeunda est Sedes Apostolica, ibid. & num. seqq.
63 *Capituli jus in uno conservatur.*
64 *In Capitulum, sede Episcopali vacante, an & quomodo transeant ea, quæ sunt ordinis Episcopalis & n. seqq.*
65 *Ordinum & Sacramentorum collatio est de lege jurisdictionis.*
66 *Capitulum, Sede vacante, de jure communi non arctatur ad constituendum Vicarium, sed potest jurisdictionem per seipsum exercere.*
67 *Capitulum infra octo dies post mortem Episcopi ex Concilio Tridentino tenetur Vicarium, seu Officialem constituere, vel existentem confirmare.*
68 *Capitulum, Sede Episcopali vacante, post Concilium Trident. ita demùm potest duos Vicarios in solidum vel alternis mensibus constituere, si ita se habeat immemorabilis consuetudo.*
69 *Vicarius, Sede vacante, datus etiam ad certum tempus potest ad libitum Capituli revocari.*
70 *Nonobstante juramento, licèt revocantes sint perjuri.*
71 *Aliquandò tamen duri solent litteræ ad Capitulum, ut Vicarium non amoveat.*
72 *In Vicarii deputatione, Sede vacante, Capitulum potest præfinire tempus, quo elapso ejus jurisdictio expirat.*
73 *Sede vacante, jurisdictio residet principaliter penes Capitulum: exercitium verò penes Vicarium.*
74 *Ad Capitulum, Sede vacante, non spectat substitutio facienda propter absentiam Vicarii vel aliorum Officialium sed ad ipsos Officiales.*
75 *Capitulum, Sede vacante, absque Vicario non potest Visitatorem eligere ad visitandum Diœcesim.*
76 *Item non potest eligere arbitros ad cognoscendum de causis suspicionum Vicarii, sed per seipsum cognoscere.*
77 *Capitula Cathedralium duntaxat arctantur à Concilio Tridentino ad eligendum Vicarium Sede vacante, non autem Capitula Collegiatarum Ecclesiarum.*

1 HIS *quæ.* Mortuo Prælato ipsius subditi debent Capitulo in omnibus obedire, nisi pro bono pacis aliquid fuerit exemptum. Hoc dicit, secundum Joan. Andr. Bald. Bellam. Butr. Card. Anchar. & Imol. vel aliter secundum Abb. & Joan. de Anan. Presbiteri, & Clerici Capellarum in titulo Cardinalatûs debent Cardinali obedientiam & cætera, de
2 quibus hic. Vacante autem titulo succedit Capitulum illius Ecclesiæ, nisi pro bono pacis aliquid sit exceptum. Dividitur in duas partes. In prima determinat quid juris sit, non vacante Ecclesia. In secunda quid juris, ea vacante. Secunda ibi, *Quando autem.*

Nota primò ibi, *earum Capellarum Presbiteri & Clerici.*
3 Sacerdotes non curatos & simplices Clericos teneri exhibere Prælato suo & Successoribus manualem obedientiam, *ut hic & in cap. Olim. in primo responso vers. à quo supra*
4 *de restitut. spoliat.* & hic notant Innoc. *in princ.* Hostiens. *num.* 3. & Joan. Andr. *num.* 9. & dicitur manualis, scilicet sine scriptura, *ut hic & cap. Legebatur supra eod.* & sine juramento, ut *in capite. Nullus de jure jurand. &* declarat gloss. prima *hic* & Butr. *num.* 11. Neque hoc est speciale in Cardinalibus, ut quidam putant; sed obtinet
5 etiam in aliis Prælatis secundum Host. cujus opinionem dicit esse veriorem Card. *num.* 1. *per d. c. legebatur* ubi etiam
6 hoc tenet glossa prima. Non obstat *cap. Veritatis infra de jurejur.* ubi non tenetur quis præstare obedientiam Successori. Quoniam illud procedit in feudatorio, qui satis est, ut juret fidelitatem Ecclesiæ, secundum Abb. Antiq. hic *num.* 1. Item non obstat *d. c. nullus*, ubi Sacerdotes tenentur præstare obedientiam Prælato suo per juramentum & sic non sufficit manualis. Quoniam loquitur in Sacerdotibus curatis, secundum gloss. primam *in d. cap. Legebatur*, & Butr. *hic num.* 10. Demùm non obstat *cap. si in plebibus* 63. *dist. & cap. Postulasti infrà de jure patr.* ubi satis est ut Presbiteri & Clerici Capellarum faciant obedientiam manualem Prælato suo immediato. Siquidem illa jura vendicant sibi locum in Capellis in quibus sunt Collegia: tunc enim satis est, ut is, qui præest Collegio manualem obedientiam exhibeat Prælato Superiori: quod verò hic dicitur obtinent in Capellis in quibus non sunt Collegia, sed in singulis singuli, unus vel plures, non tamen ut Collegium; tunc enim facient obedientiam Cardinali vel alteri, cui subsunt, *cap. dilecta infrà de except. Prælat.* secundum Vincen. *hic* cum quo transeunt Joan. Andr. *n.* 3. Bellam. *in* 1. *oppos.* Card. *in* 2. *quæst.* Anchar. *in not.* & Joan. de Anan. *numer.* 1.

Secundò nota ibi, *obedientiam*, aliud esse obedientiam, 8
aliud reverentiam & aliud honorificentiam, ut per Butr. *num.* 5. Obedientia secundum Abb. Antiq. *num.* 1. *in ver. Obedientiam*, consistit in his, quæ fiunt in judicio, ut veniant cùm citabuntur: & extra judicium, ut pareant justis præceptis, reverentia pertinet ad executionem præcepti in his, quæ fiunt extra judicii, veluti ut quotannis accedant ad Sinodum *cap. quoniam quidam* 18. *dist.* nisi necessitas eos excuset, *cap. Romana de sentent. excomm.* Honorificentia est 9
in assurgendo & hujusmodi. Vinc. exponit honorificentiam, scilicet Hispanicam, *humilitamus nos.* Francorum *Deus vos salvet.* Lombardorum, *Benuogna.* Sarracenorum *ex illa mella*
aloe. secundum Roman. pilei depositio. Hodiè secundum Joan. 10
Andream *num.* 4. & Bellamera *in principio* flectimus genua & Prælatos adoramus: præcipuè Papam, de quo tamen remittit Joannes Andreas ad ea quæ ipse notat post Hostiensem in cap.

vanda dispositio juris communis, secundum ea, quæ dicta sunt supra in 1. & 2. *membr. num.* 32. & *num.* 39 *l. Commodissimè ff. de liter. & postum.* Nam quod non mutatur &c. lege *Suncinus, cod. de testamentis cum vulgar.* glossa *in cap. Constitutionem in ver. Prorogamus in fin. de regulis. juris. lib.* 6.

DE MAJORITATE ET OBEDIENTIA.

Gregorius IX. Priori Fratrum Prædicatorum & Archidiacono Rhegin.

CAPUT XIV.

CUm olim causa: & infrà. Quocirca mandamus, quatenùs, licèt Conventus Monasterii Sancti Salvatoris Messann. sint ipso jure hac vice eligendi potestate privati; de gratia tamen eligendi, seu postulandi detis ipsis autoritate nostra liberam facultatem; Mandantes eisdem, ut, cùm Ecclesia Messan. vacet ad præsens, electionem suam confirmandam, prout jure fuerit vel etiam infirmandam, præsentent Capitulo Messann.

SUMMARIUM.

1 *CApitulum, vacante Episcopatu, confirmat electiones ab Episcopo confirmandas.*
2 *Jurisdictio Episcopi, Sede vacante, ad Capitulum devolvitur.*
3 *Cardinalium Collegium an succedat in jurisdictione Papali, Sede vacante & num. sequentibus usque ad num.* 63.
4 *Quid inspecto tempore ante Decretalem, ubi periculum de elect. lib.* 6.
Et quid post dictam Decretalem usque ad tempus Clementis, ne Romani de elect. num 38.
Et quid post dictam Clementinam usque ad tempus Constitutionis num. 59.
5 *Cardinales quam jurisdictionem habeant, Sede vacante, ex sententiis veterum Canonistarum.*
6 *Papâ mortuo, plenitudo potestatis est penes Romanam Ecclesiam.*
7 *Dormitat tamen quousque creatur Papa.*
8 *Jurisdictionem multoties habet quis habitu, licèt non actu & num.* 39.
9 *Cardinalium Collegium, Sede vacante, habet exercitium jurisdictionis Papæ, in his tantùm quæ sunt necessaria vel utilia Ecclesiæ seu Reipublicæ Christianæ ex sententia Hostiensis & num.* 17.
Declaratur num. 26.
10 *Cardinales, Sede vacante, olim utebantur jurisdictione Papali ex consuetudine & num.* 36. *Hodiè secùs num.* 37.
11 *Cardinales Episcopi, Romano Pontifice obeunte, funguntur vice Metropolitani.*
Intellectus, cap. In nomine Domini 23. *dist. ibidem & num. sequentibus.*
12 *Papa est Metropolitanus Romanæ Ecclesiæ.*
13 *Cardinales, Sede vacante, possunt anathematizare & n.* 51.
14 *Anathema est mucro Episcopalis & major pœna quæ sit in Ecclesia Dei.*
15 *Cardinales, Sede vacante, non sunt sine Capite & numeris sequentibus.*
16 *Romanæ Ecclesiæ vacantis Pastor, Sponsus & Caput invisibile est Christus & num.* 24.
18 *Cardinalium Cœtus ante Concilium Lugdunense, habebat in habitu, Sede vacante, plenitudinem potestatis Papæ & num.* 21.
Contrarium num. 22.
19 *Cardinales, Sede vacante, nullam habent jurisdictionem in his quæ ratione excellentiæ & Dignitatis Papæ tantùm sunt reservata & num.* 31.
20 *Cardinalium Collegium, Sede vacante, ad minùs eam habet jurisdictionem in Ecclesia universali, quàm habet Legatus Apostolicæ Sedis & num.* 28.
Contrarium num. 29.
22 *Romana Ecclesia mortuo Papa, dicitur acephala & viduata. Declaratur num.* 24. & 25.
23 *Papa solus est Caput visibile Ecclesiæ.*
27 *Cardinalis Hostiensis consilium circa clausuram Conclavis & ciboria Cardinalibus subtrahenda.*
29 *Legatus de Latere confert Beneficia intra suam legationem vacantia.*
30 *Cardinalium Collegium, Sede vacante, Beneficia conferre non potest, sicut nec inferiora Collegia & num.* 34.
32 *Cardinales, Sede vacante, nec possunt Episcopos creare, nec confirmare, nec deponere.*
33 *Cardinales, Sede vacante, quamvis possint Papam eligere: non tamen possunt Cardinales creare & num. sequentibus.*
34 *Capitulum, Sede vacante, non confert Beneficia ad solius Episcopi collationem spectantia.*
35 *Cardinalium Cœtus, Sede vacante, an possit Cardinales per Papam privatos rehabilitare: saltem quoad vocem.*
37 *Decretum irritans tollit contrarium consuetudinem, tam præteritam quàm futuram.*
38 *Cardinales, Sede vacante, non possunt se de alio negotio intromittere, quàm electionis Papæ.*
Fallit, num. 40. & 61.
39 *Cardinalibus per cap.* Ubi periculum de elect. lib. 6. *non admittitur jurisdictio, Sede vacante, sed jurisdictionis exercitium.*
Secùs ex Clementina Ne Romani de elect., ex Bulla Pii IV. num. 53. & 59.
41 *Cardinalium Cœtus, mortuo Papa, pro Terra Ecclesiæ defendendæ; vel evidenti periculo potest mittere unum Cardinalem.*
42 *Qui tamen non erit proprié Legatus cum jurisdictione, sed Nuncius ad illum actum.*
Nec mitti poterit nisi volens, num 44.
Legatos mittere pertinet ad solum Papam de Cardinalium consilio, num. 42. & 46.
43 *Cardinalium Cœtus potest mittere unum Cardinalem Legatum ad Papam electum in absentia.*
45 *Item potest Legatum missum à Papa revocare ex magna & evidenti causa: aliàs secùs.*
47 *Cardinalium Cœtus an possit Cardinalibus nuper creatis insignia Cardinalatûs tradere & os aperire, Sede vacante, & numeris sequentibus.*
48 *Ante apertio oris ad substantiam electionis pertineat.*
49 *Et an possit ad effectum electionis faciendæ, Cardinales à censuris absolvere & cum eis super irregularitate dispensare.*
50 *Cardinalium Collegium duobus de Papatu contendentibus aut electione simoniacè celebrata, potest Generale Concilium indicere & convocare.*
51 *Item potest intrusum in Papatu anathematizare.*
52 *Non tamen est Judex intrusi, nisi deviaret à Fide.*
53 *Decretum irritans operatur, ut quidquid contra fit: irritum fit ipso jure.*
54 *Et inficit titulum & possessionem.*
55 *Cardinalium Collegium est deterioris conditionis, quàm sunt inferiora Collegia in qua transit jurisdictio, Sede vacante.*
56 *Et quæ sit ratio differentiæ.*
57 *Capitulum, Sede vacante, potest statuta concedere: Collegium Cardinalium secùs.*
58 *Camerarii & Pœnitentiariorum Papæ Officium, mortuo Papâ non expirat; iisque deficientibus, potest Collegium Apostolicum alios subrogare pro tempore vacationis.*
60 *Habere proprié, est jure dominii possidere.*
61 *Bulla Pii IV. in quo immutaverit jura antiqua quoad jurisdictionem Cardinalium, sede vacante, in casibus urgentis necessitatis & imminentis periculi.*
62 *Et quid statuerit de illorum autoritate circa statum temporalem Romanæ Ecclesiæ, remissivè.*
63 *Congregationum Cardinalium jurisdictio an expiret, vel sit suspensa, Apostolica sede vacante, & num. seqq. usque in finem.*
64 *Congregationum quindecim à Sixto V. institutarum jurisdictio est ordinaria, & num. seqq.*
65 *Jurisdictio, quæ deferitur à lege vel statuto & ad universitatem causarum vel unum negotium universale, ordinaria est.*
66 *Etiamsi inter plures judices sit partita.*
67 *Jurisdictio ordinaria, mortuo Papa, non expirat & num. seqq. usque ad num.* 72.
Legati Apostolici officium non expirat per obitum Papæ, ibidem.
68 *Cardinalium jurisdictio in suis titulis, Apostolica sede vacante, non extinguitur.*
Declaratur num. 84.
69 *Vicarii Papæ ad vitam deputati officium durat, sede vacante, cùm ejus jurisdictio sit ordinaria.*
70 *Auditor Cameræ & Marescallus habent ordinariam jurisdictionem, quæ per obitum Papæ non expirat.*
71 *Auditorum Rotæ jurisdictio est ordinaria in procedendo, sed delegata in sententiando.*
72 *Congregationum à Sixto V. institutarum facultates sunt perpetuæ, & durant etiam in tempus Pontificum successorum.*
73 *Congregationum Cardinalium jurisdictio non includitur in prohibitione Clem. Ne Romani, de elect. nec Bullæ Pii IV. circa jurisdictionem Collegii Apostolici, sede vacante.*
74 *In jurisdictione universali concessa vel abdicata non includitur jurisdictio alteri specialiter attributa.*
75 *Signaturæ Cardinales & Prælati, sede vacante, supplicationes vel commissiones signare non valent.*
76 *Congregationum Cardinalium facultates, creato novo Pontifice non consueverunt renovari.*
77 *Jurisdictio semel extincta, etiam causa extinctionis cessante, non reviviscit.*
78 *Congregationum jurisdictio Cardinalibus in conclavi manentibus debet conquiescere quoad negotia, quæ in Congregatione expediuntur per subscriptionem Cardinalis Præfecti.*
Secùs si manerent extra n. 81.
79 *Cardinales, vacante sede, nec in arduis possunt se immiscere, nisi pro terra Ecclesiæ defendenda & grandi periculo imminenti.*
80 *Ad Cardinales in conclavi non licet mittere nuntium vel scripturam, nec cum eis loqui etiam publicè & palàm: non tamen excommunicantur nisi qui hæc faciunt secretè.*
82 *Pœnitentiarius Major in conclavi non potest personaliter officium exercere, nisi quoad eos, qui in eodem conclavi existunt. Secùs si maneat extra conclave & num.* 85.
83 *Congregationum negotia, quæ in communi forma à solo Secretario expediri solent, similiter expediri possunt, sede vacante.*
84 *Cardinales in conclavi existentes possunt in suis titulis jurisdictionem exercere non personaliter, sed per suos ministros.*

1 CUm olim. Vacante Episcopatu, Capitulum confirmat electiones ab Episcopo confirmandas. Hoc dicit, dividitur in duas partes. In prima providet circa electionem faciendam. In secunda circa confirmationem, ibi, *Mandantes.*

2 Nota ex Decretali regulam affirmativam, quod potestas, seu jurisdictio Episcopi, Sede vacante, ad Capitulum devolvitur, concordat *cap. His quæ supra eod. cap. Ad abolendam infrà de hæret. cap. unic. infrà hoc tit. lib.* 6. & *eodem lib. cap.* 3. *de tempor. ordinat. cap.* 3. & 4. *de supplen. negligent. Prælat. cap.* 1. *de institut.* & Clem. 1. & quod ibi notatur *de hæret.* Et ita hanc regulam ex hoc textu colligit glossa secunda, & Hostiens. *num.* 2. *in ver. Præsentent.* Innocent. *in d. c. His quæ num.* 2. cum quo cæteri transeunt Feder. de Sen. *cons.* 16. incipien. *Capitulum Ecclesiæ Cathedralis num.* 2. & passim alii: Et quamvis nonnulli, videlicet Vinc. *hic*, Roffred. Benevent. *in libello tit. Ne Sede vacante ad fin.* Hostiens. *in Summa eodem tit.* §. 3. & Archid. *in cap.* 1. *de major. & obed. lib.* 6. & *in cap.* 1. *de instit. eodem lib.* constituant in hac materia contrariam regulam negativam, id est, jurisdictionem, mortuo Episcopo, ad Capitulum non devolvi, nisi in quantùm inventur permissum vel ex indulgentia speciali, ut in *cap. Ex parte suprà de rescript.* vel ex consuetudine præscripta, ut *in cap. Irrefragabili de offic. ordinar.* & in causa hæresis ut *in dict. cap. Ad abolendam de hæret* asserentes quod hic dicitur de confirmatione electionis esse intelligendum ex gratia, tamen communiter omnes contra tenent, ut hic testantur Joan. Andr. *num.* 5. Butr. *num.* 15. Cardin. *in* 8. *quæst.* Abb. *num.* 2. *vers. Sed communiter.* Et hanc partem laxissimè comprobat, & ab objectis tuetur Joan. Francisc. Pavin. in *tract. de offic. & potest. Capituli Sede vacante in* 1. *quæst. primæ partis principalis à numer.* 3.

Verùm hodiè in Capitulis Cathedralium Ecclesiarum, Sede Episcopali vacante, servari debet dispositio Tridentini Concilii *in cap.* 16. *sess.* 24. ut scripsi latè in prædicta Decretali, *his quæ suprà eodem.*

Quæro, quid in Collegio Cardinalium, numquid, Romana Ecclesia vacante, succedat in jurisdictione Papali?

3 Joan. Andr. movet hanc quæstionem hic in gloss. 2. *num.* 8. & dicit de hoc notari *in cap. Nullus, il. secundo* 79. *distinct.* plenius *in cap. unic de schismat. lib.* 6. & hodiè hoc esse expeditum per constitutionem Clementis in Clem. *Ne Romani de elect.* sed quia hæc quæstio graves & multiplices implicat difficultates; pro clariori solutione existimo quatuor tempora esse distinguenda.

Primum tempus est ante constitutionem Gregorii X.

4 editam in Concilio Lugdunensi, ac relatam *in cap. Ubi periculum de elect. lib.* 6. & hoc tempore inspecto regula constituebatur affirmativa, videlicet, Romana Ecclesia vacante, ad cœtum Cardinalium jurisdictionem devolvi. Undè vetes Canonistæ quotquot scripserunt ante Bonifacianam com-

5 pilationem sexti libri Decretalium, jurisdictionem tribuerunt collegio Cardinalium, non tamen uniformiter. Nam Hugo *in d. cap. Nullus* 79. *dist.* dicit cœtum Cardinalium in multis conferri vice capitis, Joan. ibidem in gloss. *unic.* dixit Cardinales supplere defectum mortui Papæ, arg. *c. Si quis ead. dist.* Idem dixit ibi Bernard. subdens hoc melius probari *in c. His quæ supra eodem* & in hac Decretali: quæ jura cùm probent jurisdictionem Episcopalem, mortuo Episcopo, devolvi ad Capitulum ad eum modum videtur Bernardus sensisse, jurisdictionem Papalem, mortuo, Papa devolvi ad collegium Cardinalium, quod posteà clarè dixit Bart. *in l. Ubi sunt. num.* 3. *ff. de tutor. & curator. dat.* ab his similiter Laur. *in eod. c. Nullus*, asseruit tempore vacationis Cardinales obtinere vicem Curiæ, ut *l. Nominationum, ff. de Decurion.* sed Matth. relatus à Cardinali in Clem. *ne Romani*, §. *Irritum num.* 4 *de elect.* dicebat, mortuo Papa, Cardinales fungi vice Archiepiscoporum si sint Cardinales Episcopi & cæteros non Episcopos fungi vice Episcoporum. Ad hoc *c. in Nomine Domini* 23. *distinct.* strictius locutus fuit Joan. Fan. ait enim eo tempore Cardinales non posse se immiscere nisi in confirmatione & excommunicatione juxta text. *in d. c. Si quis* 79. *distinct.* ut refert Gemin. *in d. c. Nullus num.* 1. similiter Archidiaconus *in c. unic. num.* 1. *de schism. lib.* 6. colligit ex eo textu, quòd Cardinales, Sede vacante, possent absolvere excommunicatos à Papa nisi obstaret illa prohibitio. Quod etiam innuit gloss. ibi *in ver.* 6 *Sede vacante in princ.* & Gemin. *in ead. gloss. circa finem.* Verùm Host. hunc articulum prolixiùs tractans *in cap. Cùm ex eo num.* 21. *infrà de sponsi. & remiss.* primùm asserit, Pontifice vita functo, plenitudinem potestatis residere penès Romanam Ecclesiam, quæ mori non potest, *c. Liberti* 12. *qu.* 2. nec unquam potest esse nulla, *cap. Pudenda* 24 7 *qu.* 1. Deindè subdit eam jurisdictionem dormitare, do- 8 nec creetur caput, cui illa competit, arg. text. opt. in 9 *l. penult. ad fin. C. de curat. furios.* Multoties enim habet quis jurisdictionem habitu, sed non actu, & exercitio, ut *c. Pastoralis ad fin. suprà de rescript.* Postmodum *n.* 24. in proposita quæstione firmat, Romana Ecclesia vacante, Collegium Cardinalium habere jurisdictionem Papæ, & illius exercitium saltem in his, in quibus de grandi necessitate, evidenti, & imminenti provideri oportet. Movetur primò, quia alia inferiora Collegia hoc habent, ut ad ea devolvatur jurisdictio, Sede vacante, ut *hic*, & *in concord. suprà citatis in* 1. *notab.* Movetur secundò, quia Cardi- 10 nalium cœtus hac jurisdictione utitur ex consuetudine, arg. *c. Venerabilem*, §. *Objectioni*, *vers. Quod autem suprà de elect. c. Quanto in primo responso ad fin. de transact. Episcop. cap. Irrefragabili*, §. *Excessus*, & quod ibi notatur *de offic. Ordinar. & c. Cùm contingat de for. compet.* nam beata consuetudo in talibus est attendenda, *cap. Multis ad fin.* 17. *dist.* Movetur tertiò, quia, Romana Ecclesia vacante, non est alius judex, ad quem possit haberi recursus, *c. Licèt de vitanda suprà de elect. & in c. In nomine Domini* 23. *dist.* ibi, *quia Sede Apostolica, &c.* In quo casu multa concediuntur, quæ aliàs non concederentur, ut *in d. cap. In nomine Domini in princ. in l. Generali in princ. Cod. de Decurion. lib.* 10. & in aliis juribus per eum citatis. Movetur quartò, quia necessitas legem non habet, *c. Quod non est licitum infrà de regul. jur.* Ac tandem

illa, quæ competunt Prælato de jure speciali, gloss. *in c. Scriptum in ver. Temporis*, & ibi Abb. *in 5. col. de elect.* Innoc. *in c. Verum*, & ibi etiam Felin. *in princ. infra de*
44 *foro compet.* Et ideò Capitulum Paduanum non succedit in potestate conferendi gradum Doctoratûs, & Magisterii, qui competit Episcopo de jure speciali, secundum Card. *in d. c. Verum*, & Jo. de Anan. *hic num.* 3. nec in jurisdictione delata, ut dicam infra *n.* 54. nec in feudali jurisdictione, ut per Jo. de Anan. *dict. num.* 3. de quo plenè *in d. cap. Verum*, & pro hac opinione Felin. *hic col.* 3. *vers. Sed adverte*, inducit septem motiva, concludens eam in puncto juris posse sustineri; sed non respondet objectis,
45 & fatetur materiam esse dubitabilem; sic tamen servari de consuetudine videtur attestari Speculator *in tit. de stat. Monach. numer.* 26. *vers. Vigesimoprimo*, ubi dicit, Monasterio vacante, quosdam tenere totam potestatem residere penes Capitulum; ideòque Capitulum, sive Conventum posse Monachos recipere, maximè de Episcopi voluntate. Sed statim subdit: contrarium tamen servari videmus, & benè *arg. cap. Illa, Ne Sede vacante, & cap. Novit de his, quæ à Prælat. sine consens. Capit.* nisi velimus referre dictum Speculatoris ad solam receptionem Monachorum, quod hodie expeditum est *in cap. fin. de regular. lib. 6.*

Contrariam opinionem, videlicet etiam in Ecclesiis inferioribus, quæ non sunt tituli Cardinalium, mortuo Prælato, jurisdictionem ad Capitulum devolvi, amplectitur Abb. *hic n.* 2. ubi post multa concludit, quòd ubi potestas aliqua ratione Prælaturæ competit Prælato, eo mortuo, illa potestas transit in Capitulum, exceptis his, quæ non possunt explicari, Sede vacante, ut alienatio bonorum. Et idem firmat *in c. Bona n.* 12. *vers. Notabis duo de appellat.* & latiùs *in c. Ea quæ n.* 9. *de stat. Monachorum*, Card. post Laud. in Clem. *Ne in agro*, §. *Abbate in 2. quæst. eod. tit.* dicens, mortuo Abbate, totam administrationem spiritualem, & temporalem transire in Conventum, & ita servari de facto, idem Joan. de Imol. ibi *nu.* 79. *vers. Sed quid de casu mortis.* Movetur Abbas primò per istum textum dicens non esse alibi ita expressum, ut nedum in Ecclesia Cathedrali, Sede vacante, succedat Capitulum, sed etiam in Ecclesia inferiori. Sed certè hic textus parùm facit, quia loquitur in titulo Cardinalatûs, in quo secundum Innocent.
46 & alios præallegatos hoc est speciale. Undè non debet extendi ad alias Ecclesias & ratio diversitatis est, quia Cardinalis in suo titulo habet jurisdictionem ordinariam de jure communi ut hic patet & firmatum ex supra *in* 5. *not.* Reliqui autem prælati Collegiatarum Ecclesiarum eam non habent nisi de jure speciali, ut similiter conclusum est supra *n.* 36. Undè non mirum si in primo casu transeat in Capitulum, non autem in secundo, quia quæ competunt Prælato de jure speciali, in Capitulo non transeunt, sed illa tantum, quæ competunt de jure communi, ut supra dixi *num* 43. Deinde movetur Abbas
47 quia potestas est in Ecclesia & Dignitate & Prælatus & Capitulum faciunt unum corpus, ut *in c. Ea noscitur de his, quæ*
48 *fiunt à Prælat.* meritò, mortuo Prælato, succedit Capitulum. Sed hæc illatio non videtur concludens, nisi quando potestas est simultanea seu communis inter Prælatum & Capitulum in quo casu loquitur textus *in d. c. Ea noscitur.* Tunc enim absque dubio concedendum est jurisdictionem ad Capitulum devolvi, per textum *in cap. fin. de regul. lib. 6.* & facit *c. unic. Ne, Sede vacante, eodem lib.* secundum Felin. *hic col. 3. ad fin. versiculo Secundus casus* Secùs si potestas competat soli prælato, quia tunc, eo mortuo, & sic capite de medio sublato, corpus capituli remanet acephalum, *cap. nulla ratione 93. dist.* §. *generalem*, in Auth. *de appellat.* Innoc. *in cap. constitutus de relig. domib.* undè ad illud non fit jurisdictionis devolutio nisi sit expressum in jure, prout est expressum in capitulo tituli Cardinalatûs ut hîc & in Capitulo Ecclesiæ Cathedralis, ut *c. Cùm olim infrà eodem* & pleniùs dicetur in tertio membro. Demùm movetur Abbas per Doctrinam Innocent. *in c. Dilectus in princ. de consuet.* ubi dixit, mortuo Abbate, administrationem transire in Capitulum. Sed neque hæc Doctrina videtur urgere; quia quando non quæritur de jurisdictione, sed de administratione bonorum, concedendum est Conventum succedere Prælato inferiori, per *c. Ea quæ*, §. *Quòd si Abbas de stat. Monachorum & in dict. c. fin. de reb. reg. lib. 6.* secundum Felin. *hic n. 2. col. 3. vers. Primus est.* Verùmtamen ut subdit Felin. *dict. col. 3. ad fin.* etiam ubi jurisdictio spectat de jure speciali ad solum Prælatum, communiter tenetur ut Capitulum succedat in illa & ista opinio secundum eum sequenda est, tum propter autoritatem Abbatis & eorum, quos allegat; tum propter consuetudinem, quæ est optima dubiorum interpres, *c. cum dilectus consuet.* & de ipsa attestantur Doctores in dict Clem. *Ne in agro*, hanc etiam opinionem communiter teneri affirmat Joan. Franc. Pavin. *in dict. tract. de offic. & potest Cap. Sede vacan. prælud. 6. vers. Septima Sedes numer.* 16. eamque secuta est Rota in Burgenn. jurisdictionis 22. Junii 1611. coram Cardinali Cavalerio, quæ habetur impressa *in rec. par. 1. dec.* 346. ubi resolvit Capitulum Collegiatæ Ecclesiæ de Covarruvias, cujus Abbas jurisdictionem habet quasi Episcopalem cum territorio separato, Sede Abbatiali vacante, succedere in jurisdictionalibus & in specie in jure visitandi, sicut Capitulum Ecclesiæ Cathedralis.

In tertio membro principali, id est in Capitulo Ecclesiæ Cathedralis constituenda est regula affirmativa, videlicet, mortuo 49
Episcopo, jurisdictionem Episcopalem ad Capitulum devolvi ut probant jura in *cap. cum olim infrà eod. cap. Ad abolendam infrà de hæret. cap. unic. c. infrà hoc tit. lib. 6. c. 1. de instit. eod. lib.* Clem. 1. *de hæret.* & firmant hic Innocent. *num* 2. Abb. Antiq. *in princ.* Hostiens. *n.* 3. Bald. *num.* 1. & reliqui omnes & quamvis nonnulli constituant contrariam regulam negativam, videlicet, jurisdictionem, vacante Episcopatu, non devolvi ad Capitulum, nisi in casibus in jure expressis: tamen contrarium tenent omnes, ut dixi *in dict. c. Cùm olim in 1. not.* Quare Capitulum, Sede Episcopali vacante, potest judicare, absolvere, excommunicare, ut *c. unic. infrà eod. lib. 6. gloss. fin.* & omnes hic, non tamen potest anathematizare, idest excommunicare cum solemnitate, de qua *in c. Debent 11. quæst. 3.* & est communis opinio, ut hic testatur Joan. de Annan. *num.* 2. Item potest visitare & procurationes recipere; ut censuit Rota in causa Burgenn. Procurationis 10. Martii 50
1597. coram Orano, quæ refertur in præalleg. *dec.* 345. *num. 2. par. 1. recent.* per Doctrinam Archid. *in c. Si Episcopus ut 2. de supplen. negligen. Prælator. lib. 6.* & Collectar. *in dict. c. cum olim num. 3. infrà eod. cum aliis tunc allegat.* Item potest de delictis etiam extra visitationem contra certas per- 51
sonas inquirere, ut dixit Rota in dicta causa Burgenn. jurisdictionis *& decis. 166. n. 2. par. 3. recent.* per Doctrinam Vitalini in Clem 1. *num. 177. de hæret.* & Feder. de Sen. *cons.* 16. incipien. *Capitulum Ecclesiæ Cathedralis n. 1. in fin.* ubi dicit in puniendis criminibus & excessibus & reformandis moribus Capitulum id posse, Sede vacante, quod potest Episcopus. Item potest sindicare Fiscalem Episcopi prædefuncti, ut resolvit Rota in præcitata *dec. 166. per totam.* Item potest sta- 52
tuta condere, non tamen duratura in tempus Successoris: de quo 53
dic plenè, ut per Federic. de Sen. *dict. cons.* 16. & generaliter potest omnia exercere, quæ sunt jurisdictionis Episcopalis, ut notant omnes hic; *& in dict. cap. cùm olim*, maximè Abbas *circa fin.* Rota *decis. 166. n. 1. par. 3. & decis. 632. n 4. par. 2. recent.*

Excipe primò à prædicta regula jurisdictionem Episcopo competentem non jure suo ordinario, sed jure delegato, quæ, 54
vacante Episcopatu, in Capitulum non transit, etiamsi competat Episcopo ex generali delegatione Sedis Apostolicæ: ut sentit Innoc. *in cap. Ad abolendam num. 1. vers. Item Episcopus & Capitulum*, & apertiùs ibi Joan. Andr *juxta ult. gloss. infrà de hæret.* Feder. de Sen. *cons.* 30. incipien. *An Capitulum post princ. vers. Suo jure igitur dixi.* Et quamvis multi contradicant; tamen hanc partem tuentur & veriorem esse ostendunt Card. in Clem. 1. *quæst. 8. de hæret.* & Abb. *in d. c. cùm olim. n. 2. vers. Quinto dubitatur* & communem esse & 55
tenendam attestatur Franc. *in c. unic. num. 5. infrà eod. lib.* 56
6. Ex quo notabiliter infero, ut potestas à Concilio Tridentino Episcopis attributa tanquam Sedis Apostolicæ Delegatis, defuncto Episcopo, in Capitulum non transeat. Secùs si competat illis utroque jure, scilicet Ordinario & Delegato, veluti si Concilium det illis facultatem procedendi etiam autoritate Apostolica. Ideòque S. Congregatio censuit facultatem transferendi beneficia simplicia ab Ecclesiis collapsis competentem Episcopo ex *c. 7. sess.* 21. transire in Vicarium Capituli, Sede vacante, quippe decretum illud non dicit simpliciter autoritate Apostolica, sed addita particula *etiam*, quæ est implicativa jurisdictionis ordinariæ, ut fusiùs dixi *in cap. Ad audientiam, il. primo n. 46. infrà de Eccles. ædifican.* Quod nota propter ea, quæ de Cardinalibus in suis titulis dicta sunt supra *n.* 16. & quid in jurisdictione voluntaria, vide Rotam in præallegata *dec. 166. n. 5. par. 3. recent.*

Excipe secundò à prædicta regula collationem beneficiorum, in qua Capitulum non succedit, Sede Episcopali vacante, 57
cap. Illa infrà ne, Sede vacante, & dict. cap. 1. de institut. lib. 6. Host. *hic n. 4. vers. Beneficia tamen*, Card. *n.* 2. & consentiunt omnes, licèt possit præsentationes admittere & instituere, ut patet *in d. c.* 1. & hic notant Joan. Andr. *n.* 10. *In gloss.* & ibi conferendi & Card. *d. n.* 2.

Excipe tertiò à prædicta regula alienationem bonorum, 58
quam Capitulum facere non potest, vacante Episcopatu, *c. Si qua de rebus 12. q. 2.* gloss. 1. *in c. Si qui Episcopatus 10. q. 2.* gloss. *ult. in d. c. cum olim* & ibi Butr. *n. 16. infrà eod.* Quid autem in casu magnæ necessitatis, notant Hugo, & *vers.* Joannes *in d. c. Si qua de rebus in gloss.* 2.

Excipe quartò, licentiam transeundi ad aliam Ecclesiam, quam Capitulum Clerico impertiri non potest, Sede vacante, 59
c. Presbiteri 24. dist. cap. Fraternitatem 71. dist. Et est ratio quia ibi est quædam alienatio personæ, sed Capitulum sine consensu Prælati bona Ecclesiæ alienare non potest, *dist. cap.*

Si qua de rebus. Major autem est alienatio personæ, quàm rerum, *cap. Præcipimus 12. q. 1.* quam rationem assignat gloss. 2. *in dict. c. Fraternitatem*, item gloss. *ult. in dict. c. Cùm olim* & ibi etiam Host. *n.* 1. Butr. *n.* 16. & alii communiter.

Excipe quintò, ordinandi licentiam & litteras dimissorias,
60 quas Capitulum, Sede vacante, intra annum à die vacationis concedere non potest, nisi arctatis ratione beneficii recepti vel recipiendi; alioquin Capitulum & sic ordinati incidunt in pœnas à Tridentino Concilio statutas *in cap. 10. sess. 7.* Quod decretum intelligitur de Capitulo Ecclesiæ Cathedralis, ut idemmet Concilium posteà declaravit sub Pio IV. *in cap. 10. sess. 23.* & modificatur dispositio *c. cum nullus de tempo. ordin. lib. 6.* Solum autem Capitulum ex S. Congregationis sen-
61 tentia, quibus casibus potest dimissorias concedere, potest ordinum interstitia remittere, non item Capituli Vicarius, nisi ex mandato speciali.

Sed hic incipit dubitatio, an, Episcopo existente hæretico,
62 facultas concedendi dimissorias juxta dictum caput 10. *sess.* 7. pertineat ad Capitulum Cathedralis Ecclesiæ; anve eo casu quo Capitulum concedere potest dimissorias, si Canonici propter hæreses dispersi sint & nequeant convenire aut convenirî sine difficultate: sufficiat habere litteras dimissorias ab uno aliquo ex Canonicis Cathedralis Ecclesiæ aut omninò sine dimissoriis adire pro suscipiendis ordinibus viciniorem Episcopum, die 14. Januarii 1588. Sacra Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum. Ad primum censuit ad Capitulum pertinere, si Episcopus sit notoriè hæreticus. Ad se-
63 cundam & primam ejus partem sufficere habere dimissorias à residentibus Capitularibus: etiamsi unus duntaxat resideret, quia jus Capituli etiam in uno conservatur, glossa penultima in cap. *Gratum* ubi Abbas *num. 9. de postulatione Prælatorum.* Ad secundam partem, neque adeundum viciniorem Episcopum neque Metropolitanum; sed adeundam Sedem Apostolicam.

64 Excipe sextò à prædicta regula ea quæ sunt Ordinis Episcopalis: quæ, mortuo Episcopo, ad Capitulum non devolvuntur; sed secundùm aliquos ad proximum Superiorem: scilicet Archiepiscopum vel Patriarcham qui vel ea expediet per seipsum vel visitatorem constituet per quem expediantur, cap. *Obitum* & cap. *Catinensis 61. dist.* & hoc retinet Innoc. hic *num.* 2. qui tamen remittit ad caput *Ad abolendam infra de hæreticis.* Verùm glossa ultima hic, dicit ea quæ ministerium consecrationis desiderant: ad Capitulum devolvi, non quidem ut illa exerceat per seipsum, quia nec per minorem expediri possunt, cap. *Aqua infra de consecrat. Ecclesiarum vel Altarium*, cap. *Quantò suprà de consuetudine.* Sed ad illa expedienda vocabit quem maluerit ex vicinis Episcopis cum cautelæ studio, id est cum protestatione, quod per hoc nihil juris illi Episcopo acquiratur, cap. *Pontifices* & ibi glossa ultima 7. *quæst.* 1. Et hoc dictum glossæ probare videntur Hostiensis *num.* 4. Joannes Andreas *num.* 10. Butrius *num.* 14. & dicunt esse verius Card. *num. 1. in 2. opposit.* & Abbas *num.* 3. & clarè probatur in cap. *cùm nullus de temporibus Ordinationum lib. 6.* ubi expressum est Capitulum, Sede vacante, posse dare licentiam ordinandi. Facit textus in cap. *Suffraganeis de elect.* ubi electus in Archiepiscopum & confirmatus: licèt pallium non receperit, potest suum Suffraganeum non per seipsum; sed per alios Suffraganeos consecrare: licèt licentiam dare non possit, ut subditi sui ab alio Episcopo ordinentur secundum Abb. ubi suprà; & ita in hoc jus pinguius habet Capitulum quàm confirmatus, ut in dicto cap. *cùm nullus.* Item facit glossa ultima
65 in cap. *Dilectus supra de Offic. Ordinarii* dum asserit collationem Ordinum & Sacramentorum esse de lege jurisdictionis. Et quamvis Innocentius ibi dicat hoc videri mirabile dictum: id tamen probat cap. *Interdicimus 16. quæst.* 1. secundum Joannem Andream ibidem *num.* 11. Nec placet distinctio quam hic facit Joannes de Imola *num. 3. in glossa finali, versiculo Potes dicere*: videlicet quòd Capitulum, Sede vacante, possit per alium expedire ea quæ, sunt Ordinis Episcopalis, negligente Superiore, aliàs secùs: quoniam hæc distinctio jure non probatur & videtur contra prædictam Decretalem *cùm nullus*: quæ hoc jus tribuit Capitulo principaliter; non autem jure devoluto ob negligentiam Superioris. Aliæ exceptiones ad regulam suprà scriptam haberi possunt ex Joanne Andrea in cap. unico *infra hoc titulo lib. 6.* materia enim eget declaratione; & multa sunt quæ in Capitulum non transeunt, ut ibi per eum & fusiùs per Joannem Franciscum Pavinum in suo tractatu *de potestate & Officio Capituli, Sede vacante.*

66 Cæterùm, etsi jure communi inspecto, vacante Episcopatu, Capitulum non arctetur ad constituendum Vicarium, sed possit jurisdictionem ad se devolutam per seipsum exercere, ut notat Abb. *in c. Irrefragabili num. 2. suprà de offic. Ordin.* & Felin. *in c. Cùm olim num. 9. infrà eodem.*

67 Hodiè tamen servari debet jus novissimum Concilii Tridentini *in c. 16. sess.* 24. quo statutum est ut Capitulum teneatur infrà octo dies post mortem Episcopi Officialem, seu Vicarium constituere vel existentem confirmare, qui saltem in jure Canonico sit Doctor vel Licentiatus vel aliàs quantum fieri poterit idoneus. Alioquin ad Metropolitanum deputatio hujusmodi devolvatur. Et si Ecclesia ipsa Metropolitana fuerit, ad antiquiorem Suffraganeum; & si exempta ad propinquiorem Episcopum.

Circa hoc decretum animadvertendum est primò, quòd 68
etsi jure communi Capitulum, Sede vacante, deputare possit duos Officiales seu Vicarios, ut probat text. *in c. unic.* ibi unum, vel duos, *de cleric. ægrotan. lib. 6.* & per illum textum firmat Joan. Franc. Pavin. *dict. tract. de offic. & potest capit. Sede vacan. par. 2. qu. 10. num. 6.* tamen post concilium ita demùm possit duos constituere, si ita se habeat immemorabilis consuetudo, ut fuit sæpiùs resolutum: & in specie cum Capitulum Tarentinum consuetum à tempore immemorabili Sede vacante duos eligere petiisset declarari, numquid potest concilium idem ei liceret: sacra Congregatio Concilii censuit unum tantùm Vicarium eligi posse, ex quo concilium *sess. 24. c. 16.* injungit Capitulo, ut deputet, Sede vacante, Oeconomum unum vel plures & eligat Officialem, seu Vicarium: & ita ubi facit mentionem de Vicarii electione, non reperit illam dictionem, *plures.* Verùmtamen cùm allegetur immemorabilis, agendum cum Sanctissimo, an eam velit sublatam. Sanctissimus respondit consuetudinem immemorabilem, si legitimè probetur, non esse sublatam à concilio, ideòque permittendum esse, ut juxta eam duo Vicarii eligantur; cum illis tamen qualitatibus, quas ipsum concilium requirit: Undè posteà in causa Panormitana proposito dubio, An Capitulum, Sede vacante, duos Vicarios constituere possit, ut alternis mensibus Vicariatûs munere fungantur, præsertim si ita ab immemorabili tempore consueverit: die 20. Junii 1589. S. Congregatio censuit, si legitimè probetur consuetudo immemorabilis diligendi hujusmodi Vicarios, posse utique Capitulum in ea perseverare, dum tamen præditi sint illis qualitatibus, quas Tridentinum Concilium requirit, *c. 16. sess.* 24.

Animadvertendum secundò, Vicarium posse ad nutum 69
Capitulum amoveri & ad tempus constitui ex ipsius Congregationis sententia: nam consulta, an Capitulum possit ad ejus libitum revocare Vicarium aliàs ab ipso, Sede vacante, electum & confirmatum; respondit posse, dum intra octo dies alium constituat. De jure communi similiter Vicarius 70
datus per Capitulum, Sede vacante, ad certum tempus, etiam ante tempus revocari potest: & ita Joan. Andr. *in c. Tua de offic. Vicar.* refert se Paduæ consuluisse per *cap. fin. de precar. & l. Judicium solvitur, ff. De Judic.* Ita etiam se consultum vidisse per Anton. de Rosellis in causa Tarvisina attestatur Joan. Francisc. Pavin. *dict. quæst. 2. num.* 7. Quod procedit etiamsi jurasset non revocare: quia licet revocantes 71
sine causa sint perjuri, tamen tenet revocatio per jura præallegata, secundum eos. Verumtamen sacra Congregatio Episcoporum, ut credimus, pro bono Ecclesiarum regimine decrevit capitulum non posse eligere Vicarium ad tempus determinatum; sed debere eum eligere pro toto tempore vacationis, nec posse eum revocare nisi ex causa à Sacra Congregatione approbanda: & jurisdictionem ei totum conferre teneri non cumulativè, sed privativè. Similiter responsum est à Sacra Congregatione Concilii in ipsa Vicarii depu- 72
tatione Capitulum posse præfinire tempus, quo elapso, ejus jurisdictio expiret. Hoc ipsum poterat de jure communi, arg. *c. De causis suprà de offic. Deleg.* & not. Joan. Andr. *in d. cap. Tua*, & Pavin. *loc. cit.*

Animadvertendum tertiò, jurisdictionem, vacante 73
Episcopatu, principaliter residere penes capitulum, ut per 74
Pavin. *ubi suprà.* Exercitium verò penes Vicarium ab eo deputatum. Undè censuit S. congregatio concilii substitutionem faciendam propter absentiam Vicarii vel aliorum Officialium spectare ad ipsos Officiales & non ad Capitulum. Item Capitulum absque Vicario non posse Visitatorem elige- 75
re ad visitandam Diœcesim, refert decisum Nicol. Garz. *de benef. par. 5. cap. 7. num. 23. declarat.* 7. Quod nota propter ea, quæ dicta sunt suprà. *num.* 50. Ortâ tamen du- 76
bitatione, an Capitulum possit eligere arbitros ad cognoscendum de causis suspicionum, quæ contra Vicarium ab eo, Sede vacante, deputatum proponuntur; Responsum est, non posse Capitulum eligere arbitros, sed posse per seipsum cognoscere de causis suspicionum.

Animadvertendum ultimò, dispositionem Concilii Tridentini *in dict. cap.* 16. procedere in Capitulo Cathedralis, & 77
Metropolitanæ Ecclesiæ duntaxat, ut patet ex illius contextu & declaravit S. Congregatio ejusdem Concilii interpres: nam proposito dubio, an decretum Concilii *in cap. 16. sess.* 24. quod Capitulum, Sede vacante, constituere debeat Vicarium qui saltem in jure Canonico sit Doctor vel Licentiatus locum habeat etiam in Collegiata, defuncto ejus Prælato, qui ordinariam jurisdictionem & omnia jura Episcopalia habeat. Sac. Congregatio censuit non habere locum. Quamobrem in Capitulis Titulorum Cardinalium & aliarum Collegiatarum Ecclesiarum tanquam omissis à Concilio ser-

Ipsi Christus num. 5 in verbo transferetur infrà de jurejurando. Tu vide Sanctum Thomam in 2. 2. quæst. 84. art. 1. vel secundum alios, obedientia consistit in executione mandatorum. Reverentia in honore, qui exhibetur sine verbis. Honorificentia cùm verba proferuntur; vel dic ista esse Sinonima & hîc fuisse inculcata majoris expressionis causâ, ut per Cardinalem in 3. quæst. & Abbas num. 1. in antepenultimo notab.

Tertiò nota ibi, Scrutinio. Presbiter & Clericos Capellarum
11 tenere accedere ad Ecclesiam matricem pro scrutinio, Baptismo & Capitulo: concordant cap. Dilectus infrà de Capellanis Monachorum; & hîc notant Innocentius num. 2. versiculo nam de jure. Hostiensis num. 5 in eodem versiculo. Joannes Andreas num. 7. & Bellamera in principio, vers. nam de jure; & idem Innoc. in cap. Ad audientiam, ille primo circa finem in verbo
12 Honor, infrà de Ecclesiis ædificandis cum quo Host. num. 3. in versiculo competens. Joannes Andreas num. 10. & alii tran-
13 seunt: licèt in his secundum eos prævalere debeat consuetudo, cap. finali suprà de Officio Archidiaconi; Scrutinii autem nomine intelliguntur Cathechismi sive Exorcismi qui fiunt baptizandis per viginti dies ante Baptismum, ut cap. ante viginti de consecr. dist. 4 & cap. Pervenit 10. quæst. 1. Hostiensis & Abbas antiquus hîc ambo num. 1. & est vulgare Romanorum, ut notat glossa in dicto cap. Dilectus in verbo in scrutiniis de Capellanis Monachorum. Hæc enim scrutinia in majori hebdomada fieri consueverunt circa pueros post in magno Sabbato baptizandos, ut ibi adnotatur in glossa marginali & ex Goffredo ibidem referunt Host. & Joannes Andreas: aliter accipitur scrutinium in Concilio Generali, cap. Quia propter de elect. & in Concilio Lugdunensi, cap. In electionibus eodem titulo, lib. 6. ubi Hostiensis num. 3. ponit tredecim modos quibus accipitur scrutinium.

Quartò nota ibi: conveniant temporibus consuetis. Non ad
14 voluntatem Superioris; sed sicut consuetum est debere subditos venire ad Capitulum seu Congregationem, ut ex hac littera colligunt Petrus de Sampsone & Abbas Antiquus num. 2. Joannes Andreas num. 5. Bellamera num. 3. Butrius num. 6. Cardin. in 3. notab. & Abbas in penult. not.

Quintò nota ibi ipsius Cardinalis correctionem: Cardinales
15 habere in suo titulo & in Ecclesiis titulo subjectis Episcopalem jurisdictionem, ut hîc est textus qui ad hoc consuevit quotidiè allegari; & non reperitur alibi secundum Abb. in 2. notab. & quem omnes extollunt, ut inquit Felin. in principio & ita Joannes Monach. in cap. unico, num. 2. infra eodem lib. 6. attestatur Papam sibi respondisse: cujus dictum hîc referunt & sequuntur Joannes Andreas num. 11. Bellam. in fine. Cardin. in 3. oppositione in fine & communiter Doctores, ut dicit Abbas in 1. notab. & Ludovicus Romanus in sermone
16 suo quem habuit in Concilio Basileensi posito in calce Conciliorum suorum num. 19. in fine. Idem firmant Card. in Clem. ne Romani, §. Irritum num. 4. de elect. Cardinalis Jacobat. de Concilio, lib. 2. art. 2. num. 11. Gondisal. Villadiego de origine Cardinalium num. 7. Æneas de Falcone de reservat. quæstione 2. principali num. 10. & alii passim; & quamvis Gregorius XIII. dixerit se nolle, ut ea quæ Episcopis concessa sunt à Concilio Tridentino: competant Cardinalibus in suis titulis, eò quòd licèt habeant quasi Episcopalem jurisdictionem: ibi tamen verè & propriè non sunt Episcopi, nihilominus extra facultates à Concilio concessas: salva manet
18 jurisdictio Cardinalium in suis titulis ad præscriptum hujus Decretalis, ut ex Sacræ Congregationis Sententia scripsi pleniùs in cap. ne pro dilatione num. 42. infrà de pœnitentia & remissione. Ideòque Cardinalis Urbis Vicarius non cognoscit de causis sub titulis Cardinalium, ut per Manfred. de Cardin. decis. 106. & modernos de resignatione Beneficiorum lib. 7. quæst. 12. num. 12.

Procedit autem hæc conclusio, non solùm in Cardinalibus
19 Presbiteris; sed etiam Diaconis videlicet, ut illi in suis titulis; hi verò in suis Diaconiis quasi Episcopalem habeant jurisdictionem, ut est expressum in Constitutione Sixti V. quæ
20 incipit: Religiosa, idibus Aprilis 1589. in Bullar. tom. 2. pag. 571. ubi in principio sic legitur: *Præter sex Episcopos Cardinales qui certis Cathedralibus Urbi finitimis præsunt: singulis Presbiteris & Diaconis Cardinalibus propriæ in Urbe Ecclesiæ tituli videlicet & Diaconiæ cum suis Clero & populo ac quasi Episcopali jurisdictioni in Spiritualibus & temporalibus regendæ & administrandæ committantur.* Hæc ibi.

Itaque Cardinales in suis Titulis, Diaconiis, & in capellis subjectis jus habent corrigendi, & excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententias fulminandi, ut hîc est expressum, & notat Abbas loco citato. Item jus habent visitandi in suis titulis, sicut Episcopi in suis Episcopatibus, ut tradit Joan. Franciscus Pavin. de visitat. par. 1. qu. 2. num. 26. per hunc textum, & Felin. hîc num. 1. vers. Et istis adde, & patet ex Constitutione Leonis X. incipient, Supernæ, §. 19. in Bullar. tom. 1. pag. 474. ubi disponitur, ut Cardinales tituli sui loca si præsentes in Curia fuerint personaliter, si verò absentes per Vicarium idoneum semel saltem singulis annis visitent Clericos, & populos Ecclesiarum titulo suo subjectarum, cum diligentia inquirant, vigilent que circa cultum Divinum, & bona dictarum Ecclesiarum, moresque imprimis, & vitam Clericorum, & Parochianorum solerter explorent, eosque omnes, & singulos ad rectè, honestè que vivendum paterno moneant af- 21
fectu. Item jus habent instituendi in suis titulis, ut est textus in cap. Querelam supra de elect. ibi, à Cardinali S. Susannæ, cui eadem Ecclesia tanquam capella suo titulo in spiritualibus est subjecta, Canonicè fuerat institutus, & notat Innoc. in cap. Dilectus num. 4. de capell. Monachor. dicens institutionem, & destitutionem spectare ad Cardinales in suis titulis, Felin. hîc numer. 1. vers. Adde Innocentium, & alii apud Quintil. Mandos. in reg. 7. Cancellar. quæst. 31. n. 5.

Unde possunt conferre beneficia suarum Ecclesiarum titu- 22
larium, ut per Sarnen. in reg. de Trien. qu. 31. num. 16. & Felin. loco citato, ubi refert Joan. Francisc. Pavin in tract. de potest. c. Sede vacante fol. 38. enumerantem aliqua privilegia Cardinalium, inter quæ dicitur fuisse eis concessum à Sixto IV. ut liberè possint conferre omnia beneficia Ecclesiarum, in quibus intitulati sunt, vel Commendatarii, nonobstantibus expectativis, & reservationibus, nisi vacent in Curia, nec de illis Papa providet, nisi de expresso Cardinalis, Ordinarii, vel Commendatarii consensu. Sed circa hoc indultum vide tu Constitutionem Pauli V. incip. 23
Sanctissimus in Bullar. tom. 3. pag. 246. Et prædicta intellige dummodò sint præsentes in curia, alioquin solus Papa confert, ut in prædicta regula septima Cancellariæ, & eadem ratione jus habent eorumdem beneficiorum resignationes admittendi, ut tradunt Moderni de resignat. beneficior. lib. 7. qu. 12. num. 8. Amplius insignibus Pontificalibus in suis titulis uti, & solemnem Benedictionem impertiri more Episcoporum, licèt Episcopi non sint, ut notat Host. & 24
Joan. Andr. in cap. 1. de supplen. neglig. Prælat. & Felin. 25
in cap. Inter Monasterium n. 2. de re judic. Item possunt suis subditis, & familiaribus in suis titulis primam tonsuram, & minores ordines conferre, secundum Host. & Joan. Andr. loco citato, & idem Joan. Andr. in c. Cùm contingat, & ibi dixi n. 9. suprà de ætat. & qualit. Felin. in dict. c. Inter Monasterium n. 2. Martin. Lauden. in tract. de Card. qu. 20. Card. Jacobat. de Conc. lib. 1. art. 12. vers. Item Cardinalibus, Rota dec. 731. n. 10. par. 1. divers. Dummodò tamen sint Sacerdotali caractere insigniti: aliàs secùs, per ea, quæ leguntur, & notantur in c. Quoniam 69. dist. & in dict. c. Cùm contingat. Reliqua verò, quæ ordinis Episcopa- 26
lis sunt, exercere non possunt, nisi sint Episcopi, ut hîc per Bald. n. 1. Imol. in Clem. Ne Romani in 4. q. n. 24. de elect. ubi dicit Cardinales in suis titulis haberi loco Episcoporum quoad jurisdictionalia, & quoad Episcopalia si sint Episcopi, aliàs quoad jurisdictionalia, secundum cujus dictum sequitur Felin. hîc. n. 1.

Sextò nota ibi, vacabit. Cardinalem in sua Ecclesia habere 27
titulum, ac proindè per ejus obitum Ecclesiam vacare, ut hîc per Butr. in 1. notab. soli tamen Presbiteri Cardinales habent titulum, & cum titulo inscribuntur, ut in cap. Querelam, 28
& in cap. Coram suprà de elect. in cap. Licèt, il. ter. de testib. & in cap. 2. de Cler. non resid. & notat hîc Hostiens. num. 1. Card. in 1. notab. & Joan. Andr. num. 2. Hostiensis in c. Cùm olim, il primo ante numerum 1. in ver. Basilicæ de privileg. ubi notat omnes Cardinales Presbiteros scribi cum titulo præter unum, qui inscribitur, Basilicæ duodecim Apostolorum Presbiter Cardinalis, ut illic patet, & sequitur Joan. Andr num. 3. in eod. ver. Ubi redarguit Speculatorem, quod ad hoc non adverterit in tit. de libell. convent. §. Jam nunc videndum post principium. Hodie hæc sunt expressa in Constitutione Sixti V. de qua in præcedenti notabili, ubi 29
quinquaginta Cardinalibus Presbiteris assignantur quinquaginta tituli, & quatuordecim Diaconis totidem Diaconiæ, & in §. 7. in fin. interdicitur ne unquam aliqua ex Diaconiis Presbitero; neque contra ullus ex titulis Diacono Cardinali concedatur, vel assignetur. Verùm tamen quod attinet ad dispositionem hujus textûs prædicta distinctio impertinens est, quia sive Cardinales sint Presbiteri, sive Diaconi, & sive habeant titulum, sive Diaconiam, habent indistinctè in suis Ecclesiis, & Capellis subjectis jus Episcopale, ut conclusum est in præcedenti notab.

Septimò nota ibi, Ecclesia S. Laurentii in Damaso: 30
juncta suprascriptione, hujusmodi Ecclesiam esse titulum Presbiteri Cardinalis, per litteras Clementis VII. Ecclesia hæc Vicecancellario pro tempore existenti perpetuò concessa & assignata fuit, ut refertur in præcitata Bulla Sixti V. ubi etiam in §. 5. disponitur, ut alius prætereà titulus ultrà numerum præfinitum additus sit, ut si quando contingat Diaconum vel Episcopum Vicecancellarium esse, & ideò eumdem prædictæ Ecclesiæ Sancti Laurentii præesse, alicui Presbitero Cardinali proprius titulus non desit.

Quæro, generaliter in secunda parte textûs, an Capitulum succedat in jurisdictione Prælati, vacante Ecclesia. 31

Pro

Pro clariori solutione distingue. Aut quæritur de Capitulo Collegiatæ Ecclesiæ, quæ est titulus Cardinalis; Aut de Capitulo alicujus Ecclesiæ Collegiatæ: Aut de Capitulo Ecclesiæ Cathedralis.

In primo membro breviter concludo, mortuo Cardinali
32 titulari, jurisdictionem devolvi ad Capitulum ipsius Ecclesiæ. Textus apertus est in ver. Quando autem, & in hoc con-
33 veniunt omnes. Ab hac tamen conclusione excipe correctionem, excommunicationem, suspensionem & interdictum. Hæc enim quatuor Papa hîc sibi reservat pro bono pacis, ut in ver. Excepto, & correctio, intelligas judicialem, scilicet in puniendo crimina, definiendo & sententias ferendo, secundum Innoc. in fin. cum quo Host. Joan. Andr. Bellam & alii transeunt.

34 Sed hîc quærunt Doctores, an prædicta quatuor quæ hîc excipiuntur; mortuo Cardinali Titulari, de jure communi transeant in Capitulum: duæ sunt opiniones; nam glossa ultima ex eo quòd Pontifex prædicta sibi reservaverit pro bono pacis: arguit ut seclusâ reservatione in Capitulum hæc transeant. Et ita jure communi inspecto secundum glossam, Capitulum, vacante Ecclesiâ, potest judicare, absolvere & excommunicare: ad hoc caput cùm olim infra eodem & cap. Ad abolendam de hæreticis: cum aliis in glossa allegat & hanc partem amplectitur Abbas Antiquus hîc in fine & Bellamera in 5. notab. Sed alii & fortè meliùs secundum Innocentium in verbo Alii aliter num. 2. jurisdictionem quam habet Cardinalis Titularis, non transire in Capitulum, Sede vacante, quoad potestatem corrigendi & fulminandi censuras. Tum quia cùm excommunicatio sit mucro Episcopalis, cap. corripiantur 24. quæst. 3. Capitulum hanc potestatem excommunicandi non habet jure proprio; nec Cardinalis Titularis vel alius Prælatus illam recipit à Capitulo eligente; sed à Papa vel alio confirmatore, ut notatur in cap. Quantò suprà de Officio Ordinarii; & consequenter talis potestas non est in Capitulum transmissibilis. Nec obstant jura allegata in glossa, quia loquuntur in Capitulo Ecclesiæ Cathedralis de quo dicetur infrà in 3. membro. Item non obstat quòd Papa hæc sibi reservando, videatur innuere ut priùs competerent Capitulo. Quoniam respondetur Papam noluisse hunc articulum definire, quia consuetudo Urbis contraria allegabatur, secundum quam Capitulum dicebatur posse excommunicare & corrigere. Undè Pontifex ut litigium vitaret & scandalum, noluit hanc consuetudinem approbare; sed ex suo Officio pro bono pacis hoc suæ providentiæ reservavit, ut hîc dicitur. Ita Innocentius quem totidem ferè verbis referunt & probare videntur Joannes Andreas num. 7. Bellamera num. 5. in 2. oppos. & num. 6. & plerique alii. Prima tamen opinio videtur magis placere Host. & eam sequitur Abbas num. 2. in ultimo notab. quia intellectus Innocentii circa consuetudinem quæ in Urbe allegatur, est divinativus & impropriat litteram hujus textûs, ut hîc per eum. Sed circa hunc articulum ulteriùs non insisto, quia hoc unum est quòd, mortuo Cardinali Titulari, Capitulum non potest hodiè causas criminales cognoscere nec censuras promulgare. Undè parum refert utrum hanc potestatem non habeat ex Jure communi vel ex eo quòd fuerit illi ablata per reservationem Papæ; nam cùm talis reservatio sit in Jure inserta, ut hîc patet: est Jus commune, sicut dicimus de reservatione
35 Beneficiorum in Curia, ut in cap. 2. de præbendis, lib. 6. & de privilegio in corpore juris clauso: quod facit jus commune inter nominatos, ut notat glossa 4. in cap. Constitutionem de Regularibus eodem libro & in Clementina Dudùm, §. Verùm in verbo de jure de sepultura; & apertiùs Joannes Andreas post Hostiensem in cap. Ex parte, ille primò num. 3. super verba cæteris de decimis.

In secundo membro principali, id est in Capitulis Collegia-
36 tarum Ecclesiarum quæ non sunt tituli Cardinalium: solutio quæstionis pendet ab alia inspectione, videlicet: an illarum Prælati habeant de jure communi in Ecclesia & Capellis eidem subjectis ordinariam & quasi Episcopalem jurisdictionem; nam si eam non habent: frustrà quæritur an illa sit transmissibilis in Capitulum, Sede vacante, ut dicit Imola hîc in fine num. 2. versiculo Ecce quomodò. In hoc autem articulo: quamvis nonnulli contradicant, ut latissimè per Abbatem in cap. cùm contingat à num. 21. infrà de foro competenti: tamen magis communis & verior opinio est Prælatos inferiores, exceptis Cardinalibus in suis titulis, non habere ordinariam jurisdictionem de jure communi. Ratio est, quia solus Episcopus de jure fundat intentionem super jurisdictione ordinaria in tota Diœcesi, cap. Omnes Basilicæ 16. quæst. 7. cap. Conquerente de Officio Ordinarii, cap. cùm Episcopus eodem titulo lib. 6. cum multis similibus. Undè inferior Prælatus vel Plebanus qui contendit jurisdictionem ad se pertinere: docere debet, aliàs succumbit, cap. Dilectus, infrà de Capellanis Monachorum & cap. Cùm olim de præscriptis lib. 6. & hanc opinionem sequuntur hîc Bellamera num. 6. & Butrius num. 11. Joannes de Lignano in Clementina Ne in agro de statu Monachorum, relatus à Bellamera dicto num. 6. versiculo:
37 Lignanus dicit sic. Idem sentit Innocentius in cap. Dilectus in verbo Hoc jus, versiculo Posset dici; dum ait per hunc textum: Cardinales in suis titulis habere jus pinguius quàm Plebanos, quia in ipsis institutio & destitutio spectat ad Cardinales; sed in aliis spectat ad Episcopum, ut in dicto cap. conquerente de Officio Ordinarii; & hæc verba Innocentii sequuntur ibidem Joannes Andreas num. 9. versiculo Sed posset dici & Cardinalis col. 2. in 2. oppos. & Butrius in cap. Dilecto in 2. not. & num. 23. versiculo in fine glossæ suprà de Officio Archidiaconi & consentit idem Card. in Clementina Ne Romani §. Irritum num. 4. in fine de elect. dicens hoc esse verius & in cap. cùm venerabilis ad finem de except. ubi ait Plebes non fundare intentionem suam in Capellis de jure communi, nisi Ecclesia matrix esset titulus Cardinalis per hunc textum & subdit se ita sæpius consuluisse: præsertim in ardua lite inter plebem de Cento & Ecclesiam Centi. Est ejus cons. 65. quod incipit: Thema tale est, Plebs Sanctæ Mariæ de Cento & eum sequitur Felin. hîc num. 1. versiculo Et dicit Cardinalis & in dicto cap. cùm venerabilis num. 32. infrà de except. ubi ponit 38
regulam cum quinque fallentiis; & hæc opinio servatur in Curia, nam probatâ existentiâ Ecclesiæ vel Capellæ intra fines alicujus Diœcesis, tam in Rota quàm in Sacra Congregatione Concilii: illicò dari solet Episcopo Diœcesano mandatum de manutenendo in exercitio totius jurisdictionis Episcopalis ex sola existentia juris communis, quamdiù inferiori non docuerit jurisdictionem de jure speciali ad se pertinere: ut plenè scripsi in cap. Nullus num. 27. infrà de Parochis & vide quod dixi in cap. Significasti num. 2. & sequentibus infrà de foro competenti. Itaque inspectâ juris communis dispositione, inferior Prælatus seu Plebanus non vendicat sibi jurisdictionem in Ecclesia & Capellis eidem subjectis; & consequenter frustrà quæritur, ut initio dixi: an hujusmodi jurisdictio, mortuo Prælato, sit transmissibilis in Capitulum.

Sed quia talibus potest competere jurisdictio de jure spe- 39
ciali privilegii, statuti, consuetudinis, præscriptionis, cap. cùm ab Ecclesiarum de Officio Ordinarii dicto cap. cùm olim & cap. Auditis de præscriptis, cap. Accedentibus de excessu Prælatorum cum multis similibus: ideò succedit quæstio, an talis jurisdictio competens Prælato Ecclesiæ inferioris quæ non est titulus Cardinalis, transeat in Capitulum.

Et quidem Ægidius Bellamera hîc num 6. versiculo Sed pone tenet licèt vacillando, jurisdictionem ad matricem Ecclesiam & ejus Prælatum de jure aliquo speciali pertinentem, Ecclesiâ ipsâ vacante in ejus Capitulum seu Collegium non transire. Tum 40
quia licèt hoc sit expressum in Capitulis Cathedralium Ecclesiarum, ut in c. cùm olim infra eod. cum suis conc. tamen in collegiis inferiorum Ecclesiarum hoc non reperitur jure cautum, & devolutio jurisdictionis induci non debet nisi in casibus in jure expressis, c. Quamquam, cum ibi notatis, de elect. lib. 6. & eò magis, quia inter hæc magna est rationis diversitas: nam in Cathedrali, si in jurisdictione Capitulum non succederet, non esset alius qui posset huic defectui provide- 41
re: sed in matrice secùs, quia adest Episcopus, qui adiri, & providere potest ad hoc quod notant Archid. & Jo. Andr. in c. 2. de testam. lib. 6. quos sequitur Felin. hîc col. 3. post princ. vers. Quarto arguitur, decidentes Episcopum, Sede Abbatiali vacante succedere Abbati in danda licentia Monacho accipiendi executionem testamenti; quia secundum eos Episcopus habet curam statûs Monasterii, vacante sede, & ipse dat administrationes in temporalibus, & spiritualibus. Non obstat hæc decretalis; tum quia loquitur in Ecclesia, quæ est titulus Cardinalis; tum quia varios recipit intellectus; tum verò quià non apparet, quæ jura pro matrice Ecclesia hîc allegata, & producta fuerint secundum Bellam. qui tamen in fine nihil decidit, sed cogitandum relinquit. Sed huic opinioni non obscurè adhæsit Innocentius in cap. 42
Cùm accessissent de constitut. quem refert, & sequi videtur Abb. in c. Cùm dilectus n. 9. suprà de consuetud. dicens plerosque voluisse, ut mortuo Prælato inferiori, Capitulum non succedat in illius jurisdictione, & idem Innocent. hîc, & post eum Butr. Imol. & Domin. relati à Felin. col. 3. post. med. vers. Secundo est decisio: nam ut ipsi dicunt, si est Capitulum Ecclesiæ tituli Cardinalatûs, tunc Capitulum succedit, nisi aliquid reperiatur exceptum, prout hîc factum fuit: & ideò sicut Capitulum Ecclesiæ Cathedralis succedit, c. Cùm olim infrà eodem; ita succedit Capitulum titulorum Cardinalium: Si autem loquimur de aliis matricibus Ecclesiis, tunc Capitulum de jure nihil sibi vendicat, vacante Ecclesia, in Capellis eidem subjectis. Idem tenet Imola hîc in prima columna, vers. Sed certè, dicens speciale esse in titulo Cardinalis, ut jurisdictio quoad quædam transeat in Capitulum Sede vacante. Ergò secùs in aliis, l. Ius singulare, ff. De legib. Idem Card. hîc col. 2. in 3. oppos. vers. Et 43
dicit Joan. Monachus, ubi ait, quod hîc dicitur, quòd Capitulum succedit Presbitero, Cardinali, vacante sede, non habere locum in alio Prælato non Episcopo, qui non est Cardinalis, & ita interpretatur responsum à Papa Bonifacio datum Jo. Monacho Cardinali: & pro hac opinione allegari possunt qui dicunt in Capitulum, Sede vacante, non transire

movetur, quia verisimile est, ut filio Dei placeat hic intellectus, ne Ecclesiam reliquisse videatur sine Pastore,
12 ut *c. Pro humani, de homic. lib. 6.* Et pro hac opinione videtur textus in *d. c. In nomine Domini, vers. Quia* verò *Sedes Apostolica* 23. *dist.* ubi Cardinales, Episcopo Romano Pontifice obeunte dicuntur fungi vice Metropolitani. Neque hoc restringi potest ad consecrationem propter verba illa immediatè sequentia, qui videlicet electum Episcopum ad Apostolici culminis apicem promoveant, quæ de consecratione intelliguntur ibi à glossa *in ver. Funguntur*, & ab Hugone, & Turrecrem *in* §. *Pateant n.* 1. 3. *quæst.*
13 1. Imò enim secundum Host. illa littera generaliter loquitur, & ex genere speciem infert, & exponi oportet, Metropolitani, id est, Papæ, quia nec aliius posset dici Metropolitanus Romanæ Ecclesiæ. Ergò illam potestatem, ac jurisdictionem habere videntur per totam Christianitatem, quam habet Papa dum vivit; nam & ipse Metropolitanus est, ut legitur, & notatur *in c. Sua suprà de offic. Vicarii.* Rursus pro hac parte allegari potest text. *in c. Si quis pecunia, 79. dist.* ubi patet Cardinales, Romana Ecclesia vacante, habere potestatem anathematizandi. Undè ut deducit Hostiensis, eorum potestas eminens est, &
14 excellens, tum quia anathema mucro est Episcopalis, *c. Visis 16. q.* 2. tum quia major est pœna, quæ fit in Ecclesia Dei, *cap. Corripiantur 24. quæst.* 1. quare si majorem pœnam possunt ex potestate ordinaria infligere, ergò & minorem, *c. Venerabilem in* 1. *responso infrà qui filii sint legitimi & cap. Ex parte il. terzo de decim.* & ex his cessat objectum quod hoc non sit specialiter jure cautum. Etnihilominus ut Host. inquit, non est quærendum in omnibus jus expressum, ut *l. Non possunt, ff. de legib. cap. De quibus 20. dist. cap. Certificari de sponsis.* & multa supplentur, ut legitur, & notatur *in cap. Cùm Marthæ*, §. 1. *infrà de celebrat. Missar.* Non obstat, quod aliqui dicunt Cardinales esse sine capite, quoniam ut respondet Hostiensis, hoc ve-
15 rum non est; imò habent caput Ecclesiæ proprium, & generale, scilicet Christum 111. Corinth. *num.* Ipse enim est caput corporis Ecclesiæ, qui est Princeps primogenitus mortuorum, ut sit in omnibus ipse primatum tenens, & ipsum dedit caput supra omnem Ecclesiam, quæ est corpus ipsius, Ephes. 1. Undè & Cardinalibus propriè convenit illud, Ephes. 4. *Crescamus in illo per omnia, qui est caput nostrum Christus* dicens eis Matthæi ultimo: *Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem sæculi.* Quasi dicat, non solum institutà Ecclesiâ, sed etiam vacante: Quippè valdè absurdum est sentire Ecclesiam illam carere capite, quæ caput est aliarum, *c. Beati 2. qu.* 7. imò etiam non procul esset ab hæresi *c.* 1. & 2. 22. *dist.* super quo vide quod legitur & notatur *in cap. unic.* §. *hoc unguento vers. Caput suprà de sacra unction.* alioquin res esset monstruosa, ut patet in eo, quod legitur & notatur *in cap. Quoniam in plerisque suprà de offic. ordinar.* & cum hoc dicto Host. videtur simpliciter transire Archid. *in cap. Nullus, il. secundo num.* 32.
16 79. *dist.* Rursus non obstat, quòd si Cardinales haberent jurisdictionem Papalem hinc possent schisma, scandalum & vacatio sedis diutina suscitari. Quoniam secundum Hostiens. id verum esset si indistinctè hoc eis concederetur; sed potest restringi ad necessaria vel utilia Ecclesiæ seu Reipublicæ, quibus est omninò providendum, ut patet *in cap. Scias 7. quæst.* 1. *& in cap. In causis suprà de elect. cum suis concordant.* Caveant ergo ne nimis laxent habenas, arg. *l. Nec quidquam*, §. *Ubi decretum, & §. De plano, de offic.*
18 *proconsul.* Concludit Host. distinguens per hæc formalia verba, dici potest quòd Cardinales habent plenitudinem potestatis, in quantùm scilicet Romana censentur Ecclesia, quæ numquam moritur, etiamsi unus tamen sit superstes, *cap. Si fortè 65. dist.* non tamen usu, arg. *cap. Majores*, §. 1. *suprà de baptis.* jurisdictionis verò potestatem habent in exercitio ad eum modum, quo superiùs dictum est. Salvis forsan his quæ ratione excellentiæ Dignitatis, & Eminentiæ, ac prærogativæ Summi Pontificis Sedi tantùm Apostolicæ reservantur ut *in c.* 1. *suprà de translat. Episcop.*
20 *& in cap. Quod translationem de off. legat.* Ad extremum dicit concedendum esse, ut Collegium ad minùs illam jurisdictionem habeat, quam & Legatus Apostolicæ Sedis, quæ nec mortuo Papa expirat, de quo dic, ut notatur *in cap. Tum ex litteris in* 1. *responsi. infrà de restitut. in integrum.*
21 Ex dictis Host. inspecto hoc primo tempore quod præcessit Lugdunense Concilium, eliciuntur conclusiones infrascriptæ. Prima conclusio est, Collegium Cardinalium, Sede vacante, habet in habitu plenitudinem potestatis Papalis. Quod multò magis admittitur ab iis, qui dicebant, Cœtum Cardinalium esse caput Ecclesiæ; quia non est verisimile, ut filius Dei voluerit, mortuo Papa gregem fideralium esse sine Pastore, vel Ecclesiam sine sponso. Sed hæc conclusio non est vera & eam refellit glossa in Clem. *Ne Romani in ver. Non conjunam, de elect.* & plenius Cardin. Turrecrem. *in dict. cap. Nullus, il. secundo num.6. & seqq.*

79. *dist.* quia mortuo Papa & nondum alio electo Ecclesia dicitur vacare. Item dicitur vidua, seu viduata, quia caret sponso suo. Item dicitur Acephala, quia est sine suo capite Item Vicariatus solùm Petro Apostolo & successoribus datus fuit. Idcòque solus Papa est caput visibile Ecclesiæ: nam Joannis I. dicitur Petro primo Rom. Pontifici Tu vocaberis Cephas, quod sonat caput: undè Cephalis græcè idem est, quod caput latinè, ut inquit Isidor. Idem probant jura *in cap. In novo 21. dist. in cap. Non decet.* 12. *dist. in cap. Ita Dominus 19. dist. & in cap. Sacrosanctæ 22. dist.* alioquin non esset opus Vicarium eligere, si Cardinalium Cœtus Vicariatum haberet & plenitudinem potestatis Papæ. Nec propterea Ecclesia remanet sine capite, 24
Sponso & Pastore; quia ut respondent glossa & Turrecrem. & idemmet Host. fatetur, Sponsus, Rector & Pastor est Christus & caput invisibile Ecclesiæ quæ est ipsius corpus, ut dè primo patet *in cap. Jejunium, il. secundo 76. dist.* de secundo *in cap.* 1. *circa medium 96. distinct.* & de tertio *in cap.* 1. *vers. Sed ubi de sacr. Unct. & in cap. fin.* 3. *quæst.* 4. Et in hac sententia fuerunt etiam plerique ex antiquis: nam glossa *unic. in dict. cap. Nullus, il. secundo 79. dist.* dixit, mortuo Papa, Ecclesiam vivere, sed tamen 25
carere capite, scilicet visibili: & cum ea glossa concordat Hugo relatus ibi ab Archid. *numer.* 3. nam secundum eum quomodo tot homines essent unum caput aut quomodo vacaret Ecclesia, aut acephala diceretur, si caput haberet: & consentiunt Joan. Fan. & Lau. ut dictum est suprà *num.* 4. & contra conclusionem Hostiensis tenet Augustinus Triumph. *in tractat. de potest. Eccles. quæst.* 3. *art.* 9. ea ratione, quia non plus possunt Cardinales sine Papa quàm Apostoli sine Christo; sed ad Apostolos dictum est Joan. 15. *Sine me nihil potestis facere.* ergò similiter Collegium Cardinalium nihil potest absque Pontifice. Non obstat, quod habeant inferiora Collegia, Sede vacante: Quoniam hoc reperitur eis expressè permissum: non sic Collegio Cardinalium, ut respondet glossa præalleg. in dict. Clem. *Ne Romani in ver. Non conjunam.*

Secunda conclusio Host. est, Cardinales, Romana Ecclesia 26
vacante, habent potestatem jurisdictionis Papalis in exercitio non quidem indistinctè, sed in iis tantùm, quæ sunt necessaria vel utilia Ecclesiæ, seu Reipublicæ quibus est omninò providendum. Hæc conclusio fortè vera fuit antequam emanasset Decretalis, *Ubi periculum*, quæ strictiùs loquitur, quam Hostiens. ut patebit infrà *num.* 40. & idemmet Host. paulò ante strictiùs fuit locutus, dùm dixit: Cœtum Cardinalium, Sede vacante, habere exercitium jurisdictionis Papalis saltem in his, in quibus de grandi necessitate evidenti & eminenti provideri oportet. Et ab Host. fortasse Conci- 27
lium Lugdun. desumpsit verba exceptionis, quæ habentur *in dict. cap. Ubi periculum*, §. *Idem quoque*, ibi *Nisi forsan necessitas adeò urgens*, necnon ibi, *vel nisi aliquod tam grande & evidens periculum imminet, &c.* Quod indè etiam validiùs suadetur, quia *in cap. Licèt de vitanda n.* 27. *suprà de elect.* scriptum reliquit faciendam esse constitutionem, ut Cardinales, mortuo, Papa claudantur in Conclavi, eisque cibaria subtrahantur: & Addent. ibi littera B. dicunt eam constitutionem factam esse, ut patet ex *d. cap. Ubi periculum, de elect. lib.* 6.

Tertia conclusio, ante Concilium Lugdunen. Cardinales, 28
Sede vacante habebant in Ecclesia universali jurisdictionem illam quam habet in Provincia Legatus Apostolicæ Sedis. Verùm hæc conclusio non probatur jure. Item tollitur data 29
indantia: nam Cardinalis Legatus confert beneficia intra suam Legationem vacantia, *cap.* 1. *de offic. legat. lib.* 6. Speculat. *in tit. de Legat.* §. *Nunc tractemus in princ.* Federic. de Senis *cons.* 65. *Infrascriptæ quæst.* 5. *in princ. & cons.* 195. *Factum ita se habet in fin.* At Collegium Cardinalium 30
mortuo Papa beneficia conferre non potest, Joan. de Selva *de benef. jur.* 2. *q.* 2. *num.* 16. *&* 18. & August. Triumph. *de potest. Eccles. quæst.* 68. *art.* 3. Nec mirum, quia nec infer ora Collegia hoc habent mortuo Prælato, *cap. Illa infrà ne Sede vacan. c. unic. eod. tit. lib.* 6. *cap.* 1. *de instit. eod. lib.* & notat gloss. *hic in ver. Capitulo* & communiter DD. Item si Cœtus Cardinalium non habet jurisdictionem Capituli, Sede vacante, ut prædixi; utique longè minùs habet jurisdictionem Cardinalis Legati, quæ major est, *cap. Ex parte, il. terzo de decim.* Decimum si Cardinales in tota Ecclesia hanc jurisdictionem exercerent; hinc posset schisma scandalum & vacatio sedis diutina suscitari. Quod inconveniens consideraverat Hostiens. & ideò priùs restrinxerat suam conclusionem ad casus urgentis necessitatis & evidentis utilitatis ut dictum est suprà, *num.* 17.

Quarta conclusio, quæ ex dictis Host. elicitur. Cœtus 31
Cardinalium, tempore vacationis, nullam habet jurisdictionis potestatem in his, quæ ratione Excellentiæ, Dignitatis & Præeminentiæ ac prærogativæ Romano Pontifici tantùm sunt reservata. Hæc conclusio est indubitabilis & optimè probatur juribus per eum allegatis & hodie à fortiori est canonizata

in d. cap. Ubi periculum §. *Idem quoque, de elect. lib.* 6. & apertius in Clem. *Ne Romani de elect.*

32 Ex hac conclusione deducitur primò ut Collegium Cardinalium Apostolica, Sede vacante, minimè possit Episcopos creare, nec electos confirmare, Petr. Andr. Gambar. *de offi. Legat. lib.* 6. *num.* 59. nec jam creatos deponere, gloss. *unic. in cap. Nullus, il. secundo*, quam ibi sequuntur Archid. & alii 79. *dist.*

33 Deducitur secundo ut nec possit Cardinales creare gloss. in dict. Clem. *Ne Romani in verb. Potestatis, de elect.* quàm ibi omnes sequuntur, Gondisal. Villadiego *de orig. Cardin. quæst.* 6. Manfred. *decis.* 14. & quamvis Hugo *in dict. cap. Nullus, il. secundo 79. distinct.* quem citat Hostiensis *in d. cap. Licèt de vitanda num.* 26. *suprà de electione*, contrarium senserit, eò quod cùm Cardinales possint eligere Papam quod plus est possunt & Cardinales creare, quod minus est: & facit pro ipso *cap. Per venerabilem*, §. *Rationib. infrà, qui filii sint legit.* tamen hoc argumentum refellit Hostiens. *ubi suprà*, & gloss. in dict. Clem. *Ne Romani in ver. Po-*
34 *testatis de elect.* Nam & Capitulum creat Episcopum, & tamen, Sede vacante, non confert beneficia ad solius Episcopi collationem spectantia, *dict. cap. unic. Ne Sede vacante lib.* 6. & hoc indubitè teneas, etiamsi subesset necessitas visitandæ discordiæ & accelerandæ electionis Romani Pontificis; quia huic necessitati aliis rationibus est occurrendum, secundum Hostiens. *loc. cit.* Et ob eamdem rationem Col-
35 legium Apostolicum non potest, Sede vacante, restituere, nec habilitare Cardinales per Papam privatos, seu depositos, etiam ad vocem, *cap. un. de schismat. lib.* 6. & sentit Barbat. *in tract. de Cardinal. in decima Basilica quæstione, vers. Tales ergò*, ait enim: si Cardinales delinquunt & per sententiam removentur, sine spe restitutionis deponuntur ad exemplum Luciferi, *cap. Principium de pœnit. dist.* 2. allegat Host. hoc dicentem in *Summ. de pœnit. & remiss.* §. *Cui confitendum in ver. Cardinales.* Quæstionem ad partes disputat, & respondet objectis Capyc. *decis.* 114. *per totam licet in fin.* videatur inclinare in eam sententiam, ut Cœtus Cardinalium hoc possit, si immineret periculum schismatis, vel aliud grave, nisi Cardinales privatos ad vocem habilitaret. Deducitur tertiò, ut Cœtus Cardinalium, Sede vacante, etiam urgente necessitate non possit mittere aliquem Cardinalem etiam volentem cum potestate & jurisdictione Legati de latere, ut plenè dicam infrà *num.* 42.

Quinta & ultima conclusio, quæ inspecto tempore ante 36
Concilium Lugdunen. colligitur ex dictis Hostiens. Cardinalium cœtus Apostolica Sede vacante tunc temporis exercebat jurisdictionem Papalem ex consuetudine, quæ in talibus est observanda, ut in juribus per eum citatis. Fortè ad hanc consuetudinem tollendam emanarunt posteriores constitutiones ut innuit gloss. *in cap. un. de schism. lib.* 6. *in*
37 *ver. Sede vacante circa finem* ibi quidquid Cardinales de facto observent: nam decretum irritans appositum in d. Clem. *ne Romani*, §. *Irritum de elect.* tollit contrariam consuetudinem tam præteritam, quam futuram, ut post Archid. notat Joan. Andr. *in cap. Cùm de beneficio, in princ in ver. Legitima*, & ibi apertius Geminian. *col.* 2. *vers. Nota benè istud dictum*, & Franc. *col.* 1. *vers. Ex quibus nota de præbend. lib.* 6. Præposi. *in cap. In istis*, §. *Lages num.* 3. 4. *d. st.* & alii apud Antonium Gabriel. *in titul. de clausul. concinf.* 3. *num.* 40.

Secundum tempus est post Decretalem: *Ubi periculum de*
38 *elect. lib.* 6. quæ in §. *Item quoque* in propolito potestatis Cardinalium, Sede vacante primò constituit regulam, deinde adjicit limitationem, regula haberur ex illis verbis: *Cardinales accelerandæ provisioni sic vacent attentius quod se nequaquam de alio negotio intromittant.* Hæc ibi. Et secundum hoc tempus usque ad concilium Viennense Collegium
39 Apostolicum videtur habuisse eamdem jurisdictionem habitualem, Sede vacante, quam habebat ante prædictam Decretalem. Quoniam illius verba non evellunt jurisdictionis radicem, nec habitum tollunt, sed tantummodò impediunt jurisdictionis exercitium, non enim procedunt declarando Collegium non habere jurisdictionem aut quam priùs habebat illi adimendo, sed procedunt prohibendo ne se ingerat nisi in negotio electionis, ut sonant verba illa, nequaquam se intromittant, quæ magis denotant factum, quàm jus, & est simile *in cap. Majores*, §. 1. *suprà de baptis.* facit quod notat gloss. *in cap.* 1. *in ver. Iritas, infra de schism.* & quod dicitur de Officialibus Romanæ curiæ, quorum jurisdictio durat, mortuo Papa, sed suspenditur illius exercitium de quo tamen dic ut per Archid. *in cap. Experientiæ* 15. *qu.* 1. Item facit quod notat Abb. antiq. *in cap. Accepimus in ver. Debet* ibi factum notat & non jus *infrà de pact.* Ex quo notabiliter Infero ut actus jurisdictionales, quos hoc tempore Cardinalium cœtus exercuisset, Apostolica Sede vacante, non essent ipso jure nulli, sed sustinerentur ex vi autoritatis præexistentis & jurisdictionis habitualis ex notabili theorica glossæ in Clemen. 2. *in ver. Inhibentes vers. Sed quæro de jurepatron.* quam sequitur Anchar. *in cap. Statutum*, §. *fin. vers. Adverte de rescript. lib.* 6. & Abb. *in cap. Ex parte num.* 5. *supra de constitut.* Roman. *cons.* 203. *quod primum num.* 7. & fortè ad hoc dubium removendum emanavit posteà Clemen. *Ne Romani de elect.* cum decreto irritanti, ut latiùs dicam infra *num.* 53. Limitatio habetur 40
in d. cap. Ubi periculum in eodem §. *Idem quoque* in sequentibus verbis videlicet, *Nisi necessitas adeò urgens incideret; ut oporteret Cardinales de terra Romanæ Ecclesiæ defendenda vel ejus parte aliqua providere: vel nisi aliquod tam grande & tam evidens periculum imminet, quod omnibus & singulis Cardinalibus præsentibus concorditer videretur illi celeriter occurrendum.* Hæc ibi. Et in casu hujus limitationis Cardinalium jurisdictio præservatur *in dict. Clemen. Ne Romani in princ.* ibi nisi quatenùs in constitutione prædicta permittitur. Nec non in Bulla Pii IV. cum modificatione tamen, de qua ibi in §. 6. ut latiùs dicam infrà *num.* 61. Ex 41
hac limitatione infertur primò, ut cœtus Cardinalium pro terra Ecclesiæ defendenda vel evidenti periculo possit Sede vacante mittere unum Cardinalem Legatum secundum Paulum de Eleazaris in dicta Clementina *Ne Romani de electione* & ibidem Imol. *num.* 26. & Gondisal. Villadieg. *de origine Cardinalium quæstione* 6. *num.* 35. Cæterùm adverte, quia Cardinalis sic missus non erit proprie Legatus cum imperio & jurisdictione; 42
hoc enim est de pertinentibus ad supremam autoritatem Summi Pontificis de ipsorum Cardinalium consilio, ut notat Speculator in titulo *de Legato* §. *Qualiter num.* 7. Undè nullo casu competit soli Collegio per ea quæ dicta sunt suprà in quarta conclusione *num.* 31. Sed potius erit Nuncius nec habebit jurisdictionem; sed solùm nudam tutationem seu defensam, ut reprobatà Pauli opinione firmat Cardin. in dicta Clementina *Ne Romani* §. *Irritum in* 2. *quæstione de electione*; & ibi etiam Imola *num.* 26. dicens eum non fore Cardinalem Legatum; sed tamen in actu illo. Quo fit ut si Cardinales crea- 43
rent Pontificem absentem: tunc possent quidem ablegare unum ex Cardinalibus ad novum electum ad Urbem reducendum; illique expensas necessarias constituere de redditibus Romanæ Ecclesiæ, ut tenet Petrus Andreas Gambar. *de officio & autoritate Legati lib.* 9. *num.* 185. Sed tamen sic missus non habebit jurisdictionem & potestatem Legati, sed erit Nuncius ad nudum illud ministerium facti per prædicta. Rursùs adverte quia ante peractam electionem Collegium Apostolicum non 44
poterit compellere invitum, ut legationem suscipiat; nam etsi Episcopus pro utilitate Ecclesiæ possit præcipere Clerico ut peregrinetur, cap. *Quamvis 7. quæst.* 1. tamen oppositum dicendum est hoc casu, non quidem ex ratione illa Pauli: quòd par in parem non habeat imperium; imò enim Collegium Cardinalium non est par, sed superior; sed quia Cardinalis illa sine culpa privari non debet jure suo, scilicet voce in electione Romani Pontificis: quamobrem non poterunt mittere nisi volentem, ut concludunt idem Paulus, Cardin. Anchar, & Villadieg. *locis citatis.*

Infertur secundò, ut cœtus Cardinalium Apostolicâ Sede 45
vacante, possit Legatum missum à Papa revocare ex magna & evidenti causa, argumento capitis *Ne pro dilatione infrà de pœnitentia & remissione cum suis concordant.* aliàs secus, arg. cap. *cùm inferior infrà eodem* & lege *Minor Magistratus, ff. de minoribus*; nam Legatus Generalis nec aliter est mitten- 46
dus quàm à Papa de Cardinalium consilio, ut lege finali *eod. de Legatis lib.* 10. & notat Speculat. *in titulo de Legatis*, §. *Qualiter num.* 6. Igitur sicut in missione, Papa & Cardinales unanimiter consenserunt: ita & in revocatione debent unanimiter consentire, argum legis *Ab emptione, ff. de pactis* & cap. *Omnis res infrà de regulis Juris.* Sed Papa consentire non potest, quia mortuus est. Expectetur ergò Successor, argum. cap. 1. infrà *Ne Sede vacante.* Præterea Collegium non succedit in collatione Beneficiorum, ut ostensum est suprà *num.* 30. Ergò multò minùs in Legati revocatione quod magis est Item Legatus mittitur propter salutem animarum, quæ per hujusmodi revocationem impediri non debet. Ita Hostiensis in cap. *Tum ex litteris num.* 2. *infrà de in integranda restitutione* quem refert & sequitur Speculator dicto titulo *de Legato*, §. *Pinitur num.* 5. & hodie videtur planum per Clement. *Ne Romani de elect.* secundum Joannem Andream in dicto cap. *Tum ex litteris num.* 4. sequitur Joannes Franc. Pavin. in tractatu *de officio & potestate Capituli, Sede vacante, in* 6. *prælud.* & Capic. *decis.* 114. *num.* 9. *versiculo Sic quoque Collegium Cardinalium.*

Infertur tertiò secundùm aliquos, ut Collegium Apostoli- 47
cum, Sede vacante, possit Cardinalibus recens creatis os aperire ac possessionem Cardinalatus tradere. Ita Marcus Mantua & Hieronimus Torniellus inter consilium Deciani *cons.* 8. *vol.* 1. quos novissimè refert & sequitur Hieronimus Campanil. *in diverf. jure Canon. rubr.* 7. *cap.* 6. *num.* 83. Verùm hæc 48
opinio potuisset fortasse obtinere, quandò adhuc vigebat Constitutio Eugenii IV. incipiens *In eminenti*: quæ est prima inter ejus Constitutiones *in Bullar. num.* 1. *pagina* 269. in qua disponitur, ut Cardinales pronunciati: etiam posteaquàm insignia receperint, in electione Pontificis vocem non habeant donec eis fuerit os apertum: quasi tunc videretur urgere ne-

cessitas aperiendi os, ut Clericus ad electionem procederetur; ac proindè locus esset limitationi Decretalis *Ubi periculum* in dicto §. *Idem quoque de elect. lib. 6.* licèt reverà neque tunc temporis hujusmodi necessitas subesset: quandòquidem electionis negotium expediri poterat per antiquiores Cardinales, quibus os apertum jam fuerat; sed quidquid sit de illo tempore certè hodiè cessat omnis difficultas, quia Constitutio Eugenii hac in parte sublata fuit ex Decreto Pii V. edito 26. Januarii 1571. ubi hæc oris clausura declaratur esse simplex ceremonia: quæ ad substantiam electionis non pertinet, ut refertur in Cæremoniale electionis Papæ nuper edito à Gregorio XV. in §. *Porrò, versiculo de Cardinals autem.* Et ita vacante, Sede per obitum Clementis VIII. dicitur observatum fuisse in persona bonæ memoriæ Cardinalis de Comitibus, cui nondùm fuerat os apertum; & tamen ad Pauli V. electionem admissus fuit. Idemque hoc ipso tempore observatum vidimus in electione Sanctissimi D. N. Innocentii X. in qua similiter ante aperitionem oris vocem habuerunt Cardinales Panzirolus, Rossertus & Estensis noviter pronunciati. Itaque jam omni necessitate accelerandæ electionis cessante, minimè licebit Collegio Apostolico tradere pileum vel alia insignia Cardinalitia: nec claudere vel aperire os cuiquam ex Cardinalibus noviter creatis hæc namque ad Romanum Pontificem dum viveret, pertinebat ac proindè est locus regulæ de qua in dicto §. *ibidem quoque*; nec non prohibitioni Clem. *Ne Romani*, §. *Irritum de elect.* & Bullæ Pii IV. §. 6.

49 Infertur quartò ex quorumdam sententia, ut Collegium Apostolicum Sede vacante, ad effectum electionis faciendæ possit Cardinales Electores à censuris absolvere & cum eis super irregularitate dispensare. Ita August. Triumph. *de potestate Ecclesiastica, quæst.* 5. *art.* 8. & Suar. *de censuris, disp.* 41. *sess.* 2. *versiculo*: *Hæc verò*: quos refert & sequitur Hieronimus Campanil. *in diversor. in tractatu de potestate Colleg. rubr.* 7. *cap.* 6. *num.* 84. Sed neque hæc illatio est admittenda, quia ratio necessitatis hoc casu nulla potest considerari; nam exceptio excommunicationis, irregularitatis & consimiles non admittuntur contra electionem Papæ celebratam à duabus partibus Cardinalium, ut in cap. *Licèt de vitanda* & ibi plenè scripti *num.* 12. *suprà de elect.* & apertiùs in dicta Clementina *Ne Romani*, §. *Cæterùm eodem titulo* & in dicta Bulla Pii IV. §. 29. & in alia Gregorii XV. *de electione Papæ* §. 122. quibus in locis expresè statutum est, ut ad evitandas dissensiones & schismata: per exceptionem excommunicationis, suspensionis vel interdicti Cardinales ab electione non repellantur. Nec Triumph. *loco citato* quidquam dicit in oppositum.

50 Infertur quintò ex prædicta limitatione, ut duobus de Papatu contendentibus & Generale Concilium convocare renuentibus: convocatio fieri possit à Collegio Cardinalium, ut ex facto respondit Cardinalis Zabarella *in cons.* 150. incipiente *in quæst. num.* 6. *in* 3. *quæst.* quoniam cùm sint in possessione eligendi Romanum Pontificem, cap. *Licèt de vitanda suprà de elect. eum ion. ordantibus*: per consequens ad eos spectant omnia quæ sunt consequentia ad electionem, cap. *Cupientes*, §. *Ad hæc* & §. *Si verò de electione lib.* 6. & cap. finali; & quod ibi notatur in glossa 3 65. *distinct.* Nec obstit dicta Clementina *Ne Romani in* §. *Irritum*, ubi irritatur quidquid faciat Collegium Cardinalium de his quæ ad Papam, dum viveret, pertinebant; convocatio autem Generalis Concilii ad solum Papam pertinet, cap. *Significasti suprà de elect.* Nam ut respondet Cardinalis, cùm ille, §. *Irritum*: excipit ea quæ permittuntur Collegio Apostolico in præcitato cap. *Ubi periculum*, §. *Idem* quoque standum est eidem § Ibi autem Cardinalibus non interdicuntur ea quæ concernunt electionis negotium, sed alia extrinseca inhibetur enim ne de alio negotio se intromittant, nisi in casibus ibi exceptis; idque ut accelerandæ provisioni vacent attentius, ut ibi dicitur. Cùm igitur convocatio generalis Concilii sit hoc casu necessaria ad sedandum schisma: meritò ad Collegium Cardinalium pertinet quid annexum & accessorium provitioni; nec dicitur prohibita, quin potiùs permissa in dicto §. *Irritum*; hæc enim sunt de his quæ, Sede vacante, vel quasi vacante: melius expediuntur quàm non vacante, ut in simili notat Innoc. in cap. 1. infrà, *ne Sede vacante.* Hodiè in casu electionis nulliter celebratæ propter simoniacam prævitatem: hoc est expressum in Bulla Julii II. quæ incipit *cùm tam Divino in* §. *Et insuper in Bullar. tom.* 1. *fol.* 403. ubi dispositur ut liceat Cardinalibus Concilium Generale indicere & convocare in loco idoneo, pro ut eis videbitur, expedire.

51 Infertur sextò, ut eadem ratione possit & debeat Cardinalium Cœtus anathematizare intrusum in Papatu, ut est textus *in c. Si quis pecunia* 76. *dist.* cujus dispositio non est sublata, quin potius præservata *in dict.* §. *Idem quoque.* Nam extrudere invasorem Pontificatûs negari non potest, quin spectet ad electionis negotium, cui attentiùs est vacandum & hæc est 52 urgens necessitas & grande periculum, cui celeriter est occurrendum, ut ibi dicitur. Non tamen poterunt Cardinales esse judices intrusi, nisi deviaret à fide, ut post Hugon. firmat Cardinalis Turrecr. *in* §. *Patet n.* 1. *&* 3. *q.* 1.

Tertium tempus est post constitutionem Clementis V. in Concilio Viennensi editam, ac relatam in dict. Clem. *Ne Romani de elect.* qua irritum & inane decernitur quidquid potestatis, aut jurisdictionis ad Romanum, dum vivit Pontificem pertinentis cœtus Cardinalium Romana Ecclesia vacante, duxerit exercendum. Atque itaque ita gesta à Cardinalibus contra hanc prohibitionem non sustinentur amplius ex vi autoritatis præexistentis, secundum ea quæ dicta sunt supra *n.* 39. 53
quia clausula Decreti irritantis operatur, ut quidquid contra fit nullum sit ipso jure, ut est textus *in cap. penult. de præben. lib.* 6. *& in c. Si soli, vers. Nisi nos in gratia de conc. preb. eod. lib.* Brun. *in tract. de forma in rubr. Quando aliquid cens. trad. pro for col.* 2. ubi plura cumulat. Quin imò quamvis ex dicta Clemen. *Ne Romani*, prima fronte non videatur sublata jurisdictio in radice & quantùm ad habitum, sed quantùm ad actum, & exercitium duntaxat, ut innuit verbum illud, *exercendum*, argum eorum, quæ dicta suprà eodem *num.* 39. Nihilominùs contrarium videtur verius; quia decretum irritans inficit titulum, & possessionem, Rota *dec.* 2. 54
de restit. spoliat. in antiq. & decis. 3. *eodem tit. in novis, & decis.* 250. *num.* 24. *par.* 7. *recent.* Cassador. *decis.* 1. *de restitutione spoliat.* Mohedan. *decis.* 15. *de caus. possess. & proprie.* Itaque hodie regula constituitur 55
negativa, videlicet jurisdictio, & potestas Papæ non transit in Collegium Cardinalium Sede vacante; & in hoc ipsorum Collegium est deterioris conditionis, quàm Collegia inferiora, in quæ transit, ut hic, *& in cap. His quæ suprà eod.* ita Joan. de Imol. in dicta Clemen. *Ne Romani in* 7. *notab. num.* 14. Capyc. *decis.* 114. *num.* 9. & est speciale in Collegio Cardinalium, ut inquit Federicus de Senis *cons.* 16. incipiente *Capitulum Ecclesiæ Cathedralis, num.* 2. *versiculo Præterea speciale est.* Rationem specialitatis assignat Zenze- 56
linus in eadem Clementina & glossa magna in fine in capite unico *de schism. lib.* 6. videlicet quia ob accelerandam provisionem Ecclesiæ in cujus tardatione imminet periculum, speciale quid statui debuit. Et est simile in cap. *Accusatus*, §. *Sanè de accusat. eodem libro.* Aliam rationem diversitatis assignat Capic. *dictâ decisione* 114. *num.* 3. videlicet, quia Capi- 57
tula inferiora habent majorem communionem cum Prælato quàm Collegium Cardinalium, cùm illa condant statuta, Sede vacante, per Federicum *dicto cons.* 16. *per totum* & Præpos. latè in cap. *Episcoporum num.* 2. *dist.* 18. Cœtus Cardinalium non ut per Dec. in cap. *Translato in* 2. *lectura num.* 9. *de Constitut.*

Sed hæc ratio non placet, quia Cardinales sunt pars corporis Papæ secundum Joannem de Lignano in cap. 2. infrà *de Cler. non resid.* & ipsius membra, cap. *Felicis de pœn. lib.* 6. Idebque licèt Episcopi jurent fidelitatem Papæ ut in cap. Ego N. *de jurejurando*: tamen Cardinales non jurant Papæ fidelitatem tanquam invisceratí & pars corporis ipsius, ut notabiliter dixit Hostiensis in cap. *Antiqua de privilegiis*; & post eum Barbat. *cons.* 1. *num.* 17. *versiculo Et licèt Cardinales.* Tene igitur primam rationem. Undè quamvis Bart. in lege *Ubi abjunt, num.* 3. *ff. de tutor. & curat. dat ab his*: dixerit, vacante Papatu, jurisdictionem remanere apud Collegium Cardinalium; sicuti, vacante Episcopatu, remanet jurisdictio apud Capitulum: tamen ejus opinio confunditur per dictam Clement. *Ne Romani*, ut dicit Barbat. ibi *in addit. ad Bart.* in verbo *Apud Collegium*; & plenius *in suo cons.* 1. *num.* 17. *vol.* 1. Tene igitur incunctanter cum glossa in dicto cap. *ubi periculum* in dicta Clem. *Ne Romani* & in dicto cap. unico *de schism. lib.* 6. cum quibus etiam consentit Bald. *in suo consilio schismat.* in verbo *Suppono autem quòd Cardinales* & alibi passim Doctores.

Excipitur tamen in dict. Clem. casus urgentis necessitatis & grandis periculi imminentis ad præscriptum prædictæ Decretalis, *Ubi periculum.* Undè quæ poterat Cardinalium cœtus tunc temporis exercere secundum ea, quæ dicta sunt supra in illationibus *à num.* 41. poterit etiam exercere post dictam Clement. *Amplius*, cùm officium Camerarii & Pœnitentiariorum Papæ eo mortuo non expiret, iisdem deficientibus, poterit Collegium Apostolicum in eorum locum alios subrogare pro tempore vacationis, ut disponitur in dicta Clemen. *Ne Romani*, §. *Eo tamen. provisio.* 58

Quartum & ultimum tempus est post Bullam Pii IV. editam 7. Idus Octobris 1562. incipien. *in eligendis, quæ in* §. 6. *statuit ut infrà*, videlicet *Sedis autem vacatione durante Collegium Cardinalium in iis, quæ ad Pontificem* 59
Maximum dum viveret pertinebat, nullam omninò potestatem, aut jurisdictionem habeat, neque gratiam neque justitiam faciendi aut factam per Pontificem mortuum executioni demandandi, sed ea omnia futuro Pontifici reservare teneatur. Hactenùs verba Bullæ, quæ cùm non procedant declarando, aut jurisdictionem suspendendo, aut illius exercitium prohibendo, sed jurisdictionem ipsam adimendo per illa verba universalia negativa, nullam omninò potestatem, aut jurisdictionem habeat; proculdubio abdicant à Cardinalibus & evellunt radicitùs quamcumque jurisdictionem & potestatem

testatem, non solùm quoad exercitium & possessionem; sed etiam quoad habitum & proprietatem; hoc enim importat verbum *habere*, quod proprie est jure dominii possidere, ut lege *Stipulatio ista*, §. *Habere, ff. de verborum significatione*, lege *Hoc Senatus*, junctâ glossâ in verbo *Habuit, ff. de usufr. earum rerum quæ usu consum.* Præservatur tamen in Bulla Pii 61
IV. jurisdictio illa quam cœtus Cardinalium poterat exercere in vim Decretalis *Ubi periculum*, videlicet in casibus urgentis necessitatis & grandis periculi imminentis, ut plenè dictum est suprà *à num.* 40 sed hæc præservatio fit cum duplici differentia. Prima est, quia ex dicto cap. *Ubi periculum*: causa necessitatis dijudicanda erat concorditer ab omnibus & singulis Cardinalibus præsentibus. Undè unius contradictio vel dissensio poterat impedire, ut ibi notat glossa in §. *Idem quoque* in verbo *Singulis, versiculo Si verò ultra prædicta.* At ex Constitutione Pii IV. in dicto §. 6. sufficiunt duæ tertiæ illorum partes. Secunda differentia est, quia ex Decretali *Ubi periculum*: satis erat ut Cardinales quoquomodo consentirent. Sed ex Bulla duæ tertiæ partes consentire debent per secreta suffragia, ut *in eodem versiculo expresè distonitur.* Hæc de jurisdictione Spirituali cœtûs Cardinalium, Apostolicâ Sede vacante. Quo 62
verò ad statum temporalem Romanæ Ecclesiæ quatenùs se extendat Cardinalium autoritas; & jurisdictio facilè haberi potest ex eadem Bulla Pii IV. in dicto §. *versiculo Neque de statu temporali: cujus verba huc transferre superuacaneum duxi.*

Successivè quæro, an jurisdictio Congregationum S. R. E. 63
Cardinalium expiret vel sit suspensa, Apostolicâ Sede vacante. Hodiè 8. Septembris 1644. Romanâ Ecclesiâ vacante per obitum sanæ memoriæ Urbani VIII. de hoc dubio consultus fui à Sacro Collegio Cardinalium in Conclavi existentium ex Ordine dato ad Rotas R. P. D. Farnesio Archiepiscopo Patraeen. à Secretis Sacræ Congregationis Cardinalium negotiis & consultationibus Episcoporum & Regularium propositæ.

Respondi jurisdictionem Congregationum per obitum Papæ non expirare: debere tamen conquiescere ipsis Cardinalibus in Conclavi manentibus quoad illa negotia & causas quæ in ipsis Congregationibus expediuntur per subscriptionem Cardinalis Præfecti seu habentes sigillum. Alia verò quæ ex communi formâ à Secretario expediri solent, vivente Pontifice: posse itidem expediri, Sede vacante.

Quoad primam partem responsi, quòd scilicet jurisdictio 64
Congregationum, mortuo Papâ, non expiret: motus fui primò quia illarum jurisdictio est ordinaria: tum quia est data Congregationibus per Constitutionem Sixti V. de qua infrà proximè jurisdictio enim quæ defertur à lege vel statuto ordinaria est, ut lege *Et quia, ff. de jurisdictione omnium Judicum*, lege 1. 65
in 1. *respons. ff. de Offic. ejus cui mandata est jurisdictio*; & notat Innoc. in cap. *cùm ab Ecclesiarum num.* 3. *versiculo Et quia lex suprà de Officio Ordinarii*; & Abbas in cap. *In singulis num.* 3. *infrà de statu Monochorum.* Tum quia eadem jurisdictio est ad universitatem causarum seu negotiorum, ut patet in Constitutione Sixti V. edita 11. Kalendas Februarii 1587. in qua instituuntur quindecim Congregationes Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium; cum jurisdictionum & facultatum, partita concessione ad sciliorem universæ Reipublicæ Christianæ, Statûsque Ecclesiastici, & Romanæ Curiæ negotiorum, & causarum expeditionem, ut legitur in prœmio §. 1. & §. 2. & consitat ex facultatibus cuique Congregationi attributis. Jurisdictio enim data ad universitatem causarum, vel ad unum negotium universale proculdubio est ordinaria, ut notat Bart. *in l. Ambitiosa num.* 34. *vers. Sed concedendo, ff. De decret. ab Ordin. facien. & in l. More qu.* 5. *num.* 9. ubi etiam Jas. *num.* 51. & communiter Doctores, *ff. De jurisdict. omn. judic.* & probatur in *leg.* 1. *in princip. &* §. *Cùm urbem, ff. De offic. Præfect. Urb. & in l. fin. Cod. Ubi, & apud quem*, ibi, *vel certæ administrationi, cui & jurisdictio adhæret in prima constitutione, ff. eorum*, §. *penult.* & in Auth. *habita, C. Ne fil. pro patr.* ubi Doctoribus conceditur jurisdictio in scholares, quæ sine dubio est Ordinaria, secundum 66
Bart. *in d. l. Ambitiosa.* Quod procedit etiam partitâ inter plures judices jurisdictione, quia illa est potius distributio causarum, quàm Delegatio, ut notat Bald. *in l. Præcipimus in princip. C. De appellat. & in l. fin. ad fin. C. Ubi Senat. vel Clariss.* dicens per illam legem ita fuisse consultum per sapientes: & sequitur Jas. *in d. l. More nu.* 52. Explorati autem juris est jurisdictionem ordinariam per obitum Papæ non expirare: hic est textus *in cap.* 2. *de offic. legat lib.* 6. ubi Clemens IV. declarat Legatos Apostolicæ Sedis habere jurisdictionem ordinariam, ac proindè illorum officium mortuo Papa non expirare & ita ibi est casus secundùm Jo. Andr. Gemin. Franc. & omnes, de quo die, ut 68
per Petr. Andr. Gambar. *de auctor. legat lib.* 9. *nu.* 40. Hinc est, ut ordinaria jurisdictio, quam habent Cardina- 69
les in suis titulis ad præcriptum *cap. His quæ suprà eodem*, non expiret, Sede vacante, ut per Cardin. in Clemen. *Ne Romani*, §. *Irritum qu.* 3 *de elect.* Hinc etiam est, ut officium Vicarii Papæ ad vitam deputati, ut moris est, per illius obitum non extinguatur, quia habet ordinariam, Gambar. *in eodem. tractat. lib.* 9. *num.* 78. Idemque dicendum de officio Camerarii, & Pœnitentiarii, ut probatur in dict. Clem. *Ne Romani*, §. *Eo tamen provisio de elect.* 70
Similiter hinc est, ut jurisdictio A. C. & Marescialli non expiret, Pontifice vitâ functo, ut tenet glossa in dict. §. *Eo tamen provisio in verb. Expirare*, & ibi etiam Cardin. *num.* 3. & hoc ideò, quia habet Ordinariam, secundum Host. *in cap. Quod de his in fin. infrà de jent. excomm.* Special. *in tit.* 3. §. 1. Jas. Purpurat. & alios relatos à Petro Barbos: *in l. Cùm prætor*, §. 1. *num.* 75. *ff. De judic.* & de Auditore Cameræ est expressum in Bulla Pii IV. quæ incipit, *Ad eximiæ*, §. 5. ibi, *Tua Ordinaria autoritate in Bullar. tom.* 2. *pag.* 48. & in alia simili Pauli V. incipit, *Eximiæ*, §. 7. ubi eadem verba repetuntur *tom.* 3. *pag.* 212. Et propterea in suis litteris semper inscribitur, Cameræ Apostolicæ Generalis Auditor, Romanæque Curiæ judex ordinarius. Qua ratione ex parte idem 71
dici potest de Auditoribus Rotæ, quia illorum jurisdictio est ordinaria in procedendo, licèt sit delegata in sententiando, ut notat glossa 1. in Clem. *Auditor de rescript.* Speculat. *loco citato.*, Gambar. *dict. tract. de offic. legat lib.* 6. *num.* 64. *vers. Undecimo quæro*, licèt Archid. *in cap. Experientiæ* 11. *qu.* 1. dixerit Bonifacium interlocutum fuisse, quod in Curia nullus habet ordinariam nisi Papa, ut refertur in glossa prælegata.

Deinde principaliter motus fui quoad primam responsi 72
partem, quia facultates Congregationibus Cardinalium attributas in præcitatis litteris Sixti V. constat esse perpetuas, & per durare etiam in tempus Pontificum successorum. Idque non solùm ex generali regula, quod de natura Constitutionis est, ut sit perpetua, *c. ut. suprà de offic. legat.* Feder. de Sen. *cons.* 16. incipien. *Capitulum in princ.* Verùm etiam, quia hoc casu id satis apertè cautum reperitur in declarationibus facultatum earumdem Congregationum posteà editis ab eod. Sixto V. *in* §. 3. *in Bullar. tom.* 2. *pag.* 616. ibi, *graviora verò quæcumque ad nos, vel Successores nostros deferantur*, & clariùs in §. 8. Ubi sic legitur, *ut autem hæ nostræ litteræ quamprimùm ubique locorum, & gentium innotescant, quas inter alias Apostolicas, & perpetuas Constitutiones annumeramus, &c.*

Tertiò motus fui, quia in Clem. *Ne Romani*, §. *Irri-* 73
tum de elect. & in Constitutione Pii IV. *In eligendis* §. 6. abdicatur à Cardinalibus, Sede vacante, illa tantùm jurisdictio, quæ ad Pontificem Maximum dum viveret pertinebat, ut dictum est suprà *num.* 53. *& num.* 59. sed jurisdictio Congregationibus attributa in litteris Sixti V. non pertinebat ad Summum Pontificem dum viveret, scilicet privativè, sed ad ipsâmet Congregationes, inter quas idem Sixtus Pontificiam jurisdictionem partitus est, ut patet ex iisdem litteris, §. 2. ibi, *Pontificium hoc onus Angelicis planè humeris formidandum inter Senatores Orbis terra fratres nostros Cardinales apta quadam distributione pro temporum conditione, negotiorum multitudine, & varietate, ipsaque utilitatis ratione salubriter partiri decernimus.* Ergò talis jurisdictio non censetur à Cardinalibus abdicata, & per consequens remanet apud illos, ut prius, nam quod non mutatur, &c. *l. Sancimus, C. de testam. cum similibus.* Præterea *in d.* §. *Irritum*, abdicatur jurisdictio Cardinalium cœtu, & in Bulla Pii IV. *d.* §. 6. à Collegio Cardinalium. Hæc autem verba non comprehendunt jurisdictionem concessam particularibus Congregationibus, quia illæ non constituunt unum corpus universale, nec dici possunt cœtus, seu Collegium Cardinalium, sed sunt corpora inter se distincta, nec ulla ex Congregationibus facultates exercet nomine Collegii, sed duo peculiari nomine, veluti Inquisitionis Concilii, Rituum, & alias, prout in litteris erectionis. Undè cum tali jurisdictioni non adaptentur verba Constitutionum, consequenter nec earum dispositio adaptari debet, *c. Tua infrà de sponsal. l.* 4. §. *Toties*, & ibi Bart. *ff. De damn. infect. cum simil.* ut per Gemin. *cons.* 88. Innocen. *sub num.* 4. *vers. Cùm ergò concurrant.* Et confirmatur, quia sicut in concessione jurisdictionis universa- 74
lis non venit jurisdictio alteri specialiter demandata, ut est casus *in c. Studuisti*: & ibi dixi *in* 1. *not. suprà de offic. leg.* eò quòd mandatum speciale deroget generali, ut ibi, *& in c.* 1. *Cùm materia suprà de rescript.* & generi per speciem derogetur, ut *in reg. generi lib.* 6. ita è converso in abdicatione jurisdictionis universalis à Collegio Cardinalium non includitur jurisdictio particularibus Congregationibus specialiter attributa, ut idem operetur oppositum in opposito, quod propositum in proposito, *l. Si ex toto ff. De legat* 1. *l.* 3. §. *fin l.* 4. *& l. Legata, ff. D. adim. legat.* & per consequens censeri debet eis permissum, quod non reperitur expresè prohibitum, *c. Illud.* 30. *qu.* 3. *& c. Qui spirituale qu.* 4. *c. Sunt nonnulli* 16. *qu.* 1. *l. Mutus*, §. 1. *ff. De procurat. cum multis similib.*

Quartò motus fui, quia in eadem Constitutione Pii IV. 75

in §. 10. *vers. Pœnitentiarios verò*, limitatur jurisdictio Majoris Pœnitentiarii, itaut extra forum conscientiæ penitus conquiescat, & in §. 12. tolluntur facultates Cardinalium, & Prælatorum Signaturæ Gratiæ, quæ est secunda ex Congregationibus à Sixto V. inititutis, ut in Bull. *tom.* 2. *pag.* 612. & decernitur ut illius Cardinales, & Prælati supplicationes, & commissiones aliquas, etiamsi supplicantes parvas datas anteà obtinuerint, signare non valeant, & officia eorum omninò cessare intelligantur. Hæc autem planè convincunt in generali dispositione priùs facta in §. 6. quod Collegium Cardinalium nullam habeat jurisdictionem in spectantibus ad Papam dum vivit, nulla tenùs fuisse comprehensas particulares Congregationes Cardinalium, alioqui quid opus fuisset illarum facultates limitare, vel auferre, si in alia parte Constitutionis eædem facultates jam fuissent eis ex omni parte ademptæ? Et ita in terminis similis Constitutionis posi Archid. arguit glossa *in c. unic. de schismat. lib.* 6. *in ver. Sede vacan. in princ.* ut dixi suprà *num.* 5.

76 Ad extremum motus fui quoad hanc primam partem responsi ex diuturna observantia subsecuta, ad *l. Si de interpretatione, ff. De legib. & c. Cùm dilectus de consuetud.* nam creato novo Pontifice facultates Congregationum non consueverunt renovari, sed fiunt Congregationes, prout solebant vivente Papa, quod clarè demonstrat eas facultates non expirasse, alioquin opus esset nova concessione; quia jurisdictio semel extincta, etiam causa extinctionis cessante non reviviscit, *l. Qui res*, §. *Aream*, *vers. In perpetuum*,
77 cum concordant. de quibus ibi per gloss. *ff. De solut. cap. Quæris*, *vers. Non potest autem*, & ibi gloss. *in verb. Contrahatur de consecr. dist.* 4 Speculator *in tit. de salar.* §. *Postremò*, *vers. Primo*, Bald. *in l. Qui liberatus num.* 1. *ff. De adopt.* licèt secus esset si tantùm esset suspensa, ut notat Innoc. *in c. Cùm inter in ver. Licitum num.* 2. *de consuetud.* & Bald. *loc. cit.*

78 Quoad secundam partem responsi, videlicet, quòd jurisdictio Congregationum, Sede vacante, Cardinalibus in Conclavi manentibus debeat conquiescere, & dormitare quo ad negotia, & causas, quæ in Congregatione expediuntur per subscriptionem Cardinalis Prælecti, seu habentis sigillum; motus fui, quia *in c. Ubi periculum*, §. *Idem quoque de elect. lib.* 6. præcipitur Cardinalibus existentibus in Conclavi, ut accelerandæ electioni Summi Pontificis, sic vacent attentiùs, ut se nequaquam de alio negotio intromittant, & excipiuntur duo tantùm casus, id est, urgentis necessitatis pro terra Ecclesiæ, vel aliqua ejus parte defendenda, & grandis periculi imminentis, quæ exceptio in aliis firmat regulam in contrarium, itaut imminente electione Papæ electores non debeant se ad alia divertere, nam pluribus intentus, &c. *c. Diversis de Cleric. conjugat. l. Nemo*, *C. De*
79 *assessor*, & notant *in d. c. Ubi periculum*, Joan. And. *in ver. Alio negotio*, & Petr. de Anchar. *n.* 4. *vers. Item notat in ver. Idem quoque*, subdens Cardinales, vacante Sede, nec in arduis posse se immiscere, nisi strictè, prout textus lo-
80 quitur: id est, in defensione terræ, vel cùm imminet grande periculum, aliàs non. Præterea in d. Decretali, *Ubi periculum in* §. *Nulli*, fiunt quinque prohibitiones. Prima est, ut nemini ad Cardinales in Conclavi aditus pateat. Secunda, ut nec ipsi Cardinales aliquos ad se venientes admittant, nisi eos, qui de voluntate omnium Cardinalium inibi præsentium vocarentur pro instanti electionis negotio. Tertia, ut nulli liceat ad eosdem Cardinales, vel eorum aliquem nuntium mittere. Quarta, ut nec liceat ad eosdem mittere scripturam. Quinta, ne quis secretò cum eis loquatur. Et quamvis pœna excommunicationis non adjiciatur, nisi tribus posterioribus prohibitionibus, id est, contra mittentes nuntium, vel scripturam, & secretò loquentes: & hoc verbum, *secretò*, quoad ipsam pœnam determinet tertiam, & quartam prohibitionem, scilicet mittentium nuntium, vel scripturam: tamen salva manet inhibitio in reliquis omnibus, videlicet non solùm quoad extraneos, qui accedunt ad Cardinales, & quoad Cardinales, qui extraneos admittunt; sed etiam quoad illos, qui publicè, & palàm mittunt ad Cardinales nuntium, vel scripturam; licèt his quatuor casibus, in quibus hæc palàm fiunt, & non secretò, contrafacientes non ligentur pœna excommunicationis, ut ibi declarat Archid. *sub n.* 4. *col.* 3. *in ver. Secretè*, Jo. Andr. *n.* 6. Butr. *n.* 7. *in eod. ver.* Et alii communiter. Si ergò quicumque aditus, seu accessus ad Cardinales, & missio Nuntii, vel scripturæ etiam publicè, & palàm in prædicta Decretali interdicuntur, & viceversa non licet iisdem Cardinalibus quemquam admittere, nisi vocatum de consensu omnium pro negotio electionis, profectò hinc sequitur necessariò, ut nec liceat illis Secretarios, vel Ministros audire, vel scripturas recipere, nec alia tractare, aut expedire negotia particularia Congregationum, quæ ad Papæ electionem non pertinent, ex his, quæ dicta sunt suprà *num.* 78.

Dixi Cardinalibus in Conclavi manentibus; quia secùs 81
esset si illorum quispiam reperiretur extra Conclave, quia tunc cessaret ratio accelerandæ electionis, cùm electio fieri non possit nisi in Conclavi, & eo clauso, & hodie hoc sit de forma, ut Constitutione Gregorii XV. *de elect. Papæ in* §. *Quod si electio.* Undè quamvis Cardinalis Major Pœnitentiarius, cujus officium non expirat per obitum Papæ, Clement. *Ne Romani*, §. *Eo tamen proviso de elect.* possit, Sede vacante, exercere, quæ pertinent ad forum conscientiæ, ut in præcitata Bulla Pii IV. §. 10. Hoc tamen fallit 82
si sit in Conclavi; quia tunc licet retineat jurisdictionem, non tamen retinet exercitium, cùm sit impeditus extra negotiari. Quo impedimento sublato, veluti si maneret extra conclave, utique posset concernentia forum conscientiæ expedire. Ita singulariter declarat gloss. *in d.* §. *Eo tamen proviso in ver. Majorem*, dicens, *tempore inclusionis Major Pœnitentiarius si est Cardinalis, per se non potest uti officio: si tamen nollet in clausura manere, etiam personaliter utetur officio*, & subdit glossa sic fecisse Cardinalem Tusculanum. Verumtamen etiam in Conclavi posset officium personaliter exercere quoad eos, qui in eodem conclavi existunt; exceptis tamen illis, quæ sunt ei specialiter interdicta, sicuti est absolutio à censuris in terminis ejusdem Constitutionis Gregorii XV. §. 19.

Quo vero ad ultimam partem, videlicet quòd negotia, 83
quæ in communi forma à solo Secretario expediri solent, vivente Pontifice, possint similiter expediri ipso vita functo, breviter motus fui, quia in his levibus, & ordinariis, quæ à Cardinalibus non per se ipsos, sed per Ministros expediri consueverunt, cessat omninò ratio prohibitionis, de qua in prædicta Decretali, *Ubi periculum*, videlicet ne electionis negotium protrahatur, in quo grave imminet periculum, ut ibi in principio, & in §. *Idem quoque*, Ergò & prohibitio cessare debet, *cap. Et si Christus de jurejur. cum similibus*, & consequenter cùm facultates Congregationum, mortuo Papa, non sint extinctæ, ut abundè ostensum est suprà in prima parte à *num.* 64. utique poterunt in his levibus per Ministros, ut anteà exerceri, ut sentit glossa in d. Clem. *Ne Romani*, §. *Eo tamen proviso in ver. Expirare.* Undè dixi per Secretarium Congregationis super negotiis Episcoporum & Regularium posse expedire licentias pro puellis educandis, prout fuerunt expeditæ hoc ipso tempore, Sedis vacantis, ex ordine dato à Cardinalibus ante ingressum in Conclave, & eadem ratione dari potuerunt transumpta, & duplicata, seu ut vocant, *Ita reperitur*, & alia hujusmodi quæ cum sola subscriptione Secretarii expediri solent. Idemque dicendum de causis & negotiis ante obitum Papæ jam resolutis in Congregatione, quæ expediri poterunt à Secretario in illis casibus, in quibus sufficit ejus subscriptio, ut mos est in expeditionibus, quæ fiunt in Curia. Ex quibus etiam deducitur, ut liceat Cardinalibus tempore reclusionis 84
exercere jurisdictionem, quam habent in suis titulis, secundum ea, quæ dicta sunt suprà *num.* 68. non quidem per se ipsos, sed per suos Vicarios & Ministros. Quod & licebit 85
majori Pœnitentiario non personaliter, sed per Officiales Pœnitentiariæ, ut colligitur ex gloss. præallegata in *dict.* §. *Eo tamen proviso in ver. expirare.*

DE TREUGA, ET PACE.

Alexander III. in Concilio Lateran.

CAPUT I.

TReugas à quarta feria post occasum solis, usque ad secundam feriam in ortu solis, ab Adventu Domini usque ad octavas Epiphaniæ, & à Septuagesima, usque ad octavas Paschæ ab omnibus inviolabiliter observari præcipimus. Si quis autem treugas frangere præsumpserit post tertiam admonitionem si non satisfecerit, suus Episcopus sententiam excommunicationis dictet in eum & scriptam vicinis Episcopis annuntiet: quorum nullus excommunicatum in communionem recipiat, imò scriptam sententiam quisque confirmet, si quis autem hæc violare præsumpserit, ordinis sui periculo subjaceat. Et quoniam funiculus triplex difficilè rumpitur, præcipimus ut Episcopi ad solum Deum, & ad salutem populi habentes respectum, omni trepidatione seposita, ad pacem firmiter tenendam, mutuum sibi consilium & auxilium præbeant, neque hoc alicujus amore vel odio prætermittant. Quòd si quis in hoc opere trepidus inventus fuerit, damnum propriæ dignitatis incurrat.

SUMMARIUM.

1 TReugæ *Canonicæ quibus diebus & quas ob causas sint servandæ.*
2 *Treugæ conventionales omni tempore servari debent.*
3 *Dies in actibus, qui commodè nocturno tempore exerceri non possunt, non naturaliter, sed artificialiter sunt computandi.*
4 *Dies quotuplex sit.*
5 *Laicis potest Ecclesia indicere ferias in actu, ex cujus exercitio arguitur quædam quasi irreverentia Altissimi.*
6 *Excommunicatus in una Diœcesi haberi debet pro excommunicato in Universo Orbe.*
7 *Excommunicatio sequitur personam, sicut lepra leprosum.*
8 *Executionem & publicationem sententiæ suæ Judex unius territorii potest committere Judici alterius territorii.*
9 *Verba*, sui ordinis periculo subjaceat, *quid importent.*
10 *Funiculus triplex difficilè rumpitur.*
11 *Treuga est securitas præstita rebus & personis discordiâ nondum purâ.*
12 *Discordiæ verbum comprehendit etiam privatorum dissidia.*
13 *Bellum & treuga largè dici possunt etiam inter privatos.*
14 *Treuga & induciæ in quo differant.*
15 *Pax est finis discordiæ.*
16 *Lex Ecclesiastica præceptum vel prohibitionem continens, an obliget transgressores ad culpam vel pœnam si casu recepta non fuerit & num. seqq. usque in fin.*
17 *Constitutio de treuga servanda hodie non tenet, nec Episcopi censentur illius transgressores, quia non fuit moribus utentium approbata.*
Contrarium num. 22.
Declaratur num. 71.
18 *Leges instituuntur cùm promulgantur, firmantur cùm moribus utentium approbantur.*
Declaratur num. 25. 27. 32. 39. 49. & 56.
19 *Lex ad sui essentiam tria requirit, ut instituatur, ut promulgetur, ut moribus utentium approbetur.*
Contrarium num. 48. & 57.
20 *Lex nullam vim habet, ut eis parcatur, nisi ex more. Leges multæ moribus Patriæ non conveniunt*, ibid.
21 *Lex ab initio censetur lata à Principe sub conditione, si moribus utentium recipiatur & num.* 47.
Contrarium num. 48.
22 *Lex præcepti necessitatem imponit & contravenientes mortaliter peccant & num.* 34.
23 *Desuetudo habens principium vitiosum non excusat.*
Declaratur num. 29. & 41.
24 *Tempus non est modus tollendæ obligationis.*
Declaratur num. 30.
25 *Intellectus*, §. Leges 4. distinct. & *num.* 27. 32. 39. 49. 56.
Inter Leges præcipientes & leges simpliciter statuentes debet esse differentia, ibid. & *num.* 35. & 44.
26 *Magistrorum autoritas contra leges non excusat.*
27 *Lex non tollitur contraria consuetudine si infligat pœnam ipso jure. Secùs si mandet infligi.*
Contrarium num. 72.
28 *Lex lata super eo, cujus contraventio ex se generat mortale, non tollitur desuetudine etiamsi à principio non recipiatur & num.* 42.
29 *Legis primi transgressores, quamvis peccaverint, tamen sequentes non peccaverunt & num.* 41.
Contrarium à num. 47.
31 *Lex recepta ab initio non tollitur consuetudine, nisi quadraginta annorum. Secùs si non sit recepta, quia sufficit decennium etiam Principe ignorante.*
Contrarium num. 40 & *num.* 67.
32 *Error communis excusat Prælatos non servantes legem usu non receptam à transgressione & à pœna.*
Contrarium à num. 47.
33 *Prælati exequi possunt Constitutionem, licèt moribus utentium approbata non fuerit.*
34 *Prælati non servantes legem usu non receptam excusantur à pœna, sed non à culpa secundum opinionem Cardinalis.*
35 *Lex permittens vel puniens, aut disponens potest per desuetudinem tolli.*
36 *Lex præcipiens, aut vetans potest desuetudine abrogari, si lata fuerit ad commodum privatum.*
37 *Et quid si fuerit lata in honorem Dei vel ad commodum publicum.*
38 *Lex præceptiva non ligat si numquam fuit recepta in observantia sciente Legislatore & valente contradicere, & non contradicente.*
39 *Nec requiritur tempus ad præscribendum, sed sufficit binus vel trinus actus.*
Contrarium num. 66. & *seqq.*
40 *Lex usu non recepta, Principe ignorante, non tollitur consuetudine, nisi illa sit rationabilis, & annorum quadraginta num.* 67.
41 *Legem non recipientes ab initio ex aliqua rationabili causa Papa sciente & tolerante non peccant.*
42 *Lex continens jus Naturale vel Divinum, aut illius declarationem, nulla unquam consuetudine tolli potest, licèt ab initio non fuerit recepta.*
43 *Secùs si aliquid addat juri Naturali vel Divino, quia respectu additionis de illa judicatur tanquam de lege positiva.*
45 *Lex concilii tollitur indistinctè per desuetudinem.*
46 *Lex Ecclesiastica post promulgationem, an statim liget à principio antequam recipiatur à subditis & numeris seqq. usque ad num.* 59.